

SOCIETAT ▶ CERDANYA/ALT URGELL

Ipi-Cooperació porta a Etiòpia les aportacions recollides al Pirineu

► Una delegació de l'ONG viatja a Woldya per repartir roba i inversió a les escoles i a l'hospital maternal

MIQUEL SPA PUIGCERDÀ

■ Una delegació cerdana de l'organització solidària Ipi-Cooperació d'ajuda als infants de zones subdesenvolupades s'ha desplaçat aquesta setmana a Etiòpia per portar l'ajuda econòmica i de material que ha recollit a la Cerdanya i l'Alt Urgell, entre altres comarques. La seu del Pirineu de l'entitat ha recollit uns 3.200 euros entre particulars i institucions, així com 350 quilos de roba que aquests dies gestionaran entre els més necessitats de la zona on opera IpiCoop.

En nom de la Cerdanya ha viatjat a Etiòpia la cooperant i responsable tècnica de l'organització del parc de Nadal d'Alp i Puigcerdà, Diana Aguilar. La responsable de l'ONG a la vall viatja per portar a l'Àfrica diverses aportacions solidàries. Per una banda, els 1.376 euros que es van recollir al parc de Nadal a través de l'estand de Slime de Playcolor, als quals es va sumar fins als 2.000 euros una ajuda de l'Ajuntament d'Alp. Igualment, també porta les aportacions eco-

La roba aportada pels padrins d'Ipi-Cooperació a una escola d'Etiòpia per ser repartida als nens

nòmiques recollides en la darrera edició de la cursa Dream Runners Puigcerdà, així com 350 quilos de roba que han recollit els padrins de l'Alt Urgell i la Cerdanya i els 1.200 euros recollits per comprar

uniformes escolars, sabates, medicaments i ajuda humanitària, segons ha explicat Aguilar. Les aportacions s'invertiran en les aules de les escoles de poblacions com ara Dessie, Woldya, Mende-

fera i Kobo. La delegació també visitarà l'hospital maternoinfantil construït amb la col·laboració de l'organització de la Cerdanya i les aportacions de material de la Fundació Hospital de Puigcerdà.

ARXIU PARTICULAR

El PSC de la Seu defensa més inversió per a l'hospital

REDACCIÓ LA SEU D'URGELL

■ El diputat i portaveu de Compromís per la Seu, Òscar Ordeig, ha defensat al Parlament unes esmenes a la moció de Ciutadans, en què demanava més recursos en diferents àmbits per a les zones de muntanya de Catalunya. En aquest sentit, una de les esmenes, que va ser acceptada i aprovada, proposa la revisió i la potenciació del model d'Hospital de Muntanya del Pirineu. Ordeig ha reclamat que es dotin amb els recursos suficients els centres mèdics per tal que s'eviti els desplaçaments llargs, amb els perjudicis econòmics i socials per als pacients i familiars que comporten. Igualment ha proposat que es garanteixi l'accessibilitat als serveis sanitaris bàsics al Pirineu. El líder de Compromís i candidat a les municipals ha recordat que al llarg de la legislatura ha denunciat diversos cops les retallades a l'Hospital de la Seu, amb «la consegüent reducció de serveis sanitaris, l'augment de les derivacions a altres centres i un perjudici econòmic i social per a les persones de la Seu, i d'arreu del Pirineu».

Petita & GRAN

Una petita col·lecció plena de grans històries.

ALBA

albaeditorial.es

AJ ORGANYÀ

Les obres de condicionament de la futura estació de parapent

Organyà construeix un centre esportiu i turístic de parapent

► L'Ajuntament destina 327.000 euros a modificar el perfil de la muntanya i a crear grades i accessos

REDACCIÓ ORGANYÀ

■ L'Ajuntament d'Organyà ha iniciat la construcció del que ha anomenat estació internacional de parapent d'Organyà. Segons ha informat el consistori, l'empresa Catalana d'Infraestructures i Serveis Associats ha iniciat un projecte que té com a objectiu «millorar i modernitzar les actuals infraestructures i equipaments destinats a l'activitat del parapent per convertir el municipi en un referent internacional en la pràctica

d'aquest esport en totes les seves modalitats, especialment l'acrobàtica».

Les obres tenen un pressupost de 337.000 euros i tenen una subvenció de la direcció general de Turisme de la Generalitat, i se centren en quatre àmbits d'intervenció: una zona d'enlairament o envol, que inclourà una actuació sobre el perfil de la muntanya; els aparcaments, els accessos i la zona d'atterratge. En la fase de construcció de la zona d'enlairament també es crearà una gradeïra de pedra amb una capacitat d'unes cinquanta persones, així com una estació meteorològica, una zona de berenada i uns serveis. L'aparcament tindrà capacitat per a 35 vehicles.

Pirineus

Manifest

Tres centenars de professionals, a favor de l'“àrea econòmica especial”

El text compta amb el suport de figures de l'àmbit polític, econòmic, social i cultural

Agències
LA SEU D'URGELL

Tres centenars de professionals vinculats als àmbits polític, econòmic, social i cultural del Pirineu, tant del vessant català com d'Andorra i de la regió francesa de l'Arieja, s'han adherit a un manifest en favor de la creació d'una “àrea econòmica especial” Andorra-Pirineus. L'objectiu, segons els impulsors, és explorar-ne el potencial a partir del treball conjunt de les administracions que el representen. Per aquest motiu, la voluntat és que tant la Unió Europea com els negociadors andorrans, immersos en les converses per tancar un acord d'associació del país amb els 28, tinguin en compte aquesta possibilitat, la qual passaria per establir un “marc jurídic” que avaluï les relacions que històricament s'han mantingut en aquest territori.

La proposta es basa en la idea que Andorra, que té uns 80.000 habitants i una extensió que no arriba als 500 qui-

Joan Ganyet i Antoni Pol, dos dels impulsors del manifest.

lòmetres quadrats, col·labori activament amb una àrea que multiplica per deu la seva superfície i per tres la seva po-

blació sense que això impliqui una pèrdua d'autonomia per part de les institucions que administren cada part d'aquest

territori pirinenc. Segons un dels impulsors del manifest, Joan Ganyet, d'aquesta manera s'aconseguiria establir unes bases per un creixement equilibrat d'aquesta zona els pròxims decennis.

Ganyet va citar les àrees de col·laboració transfronterera que recentment s'han establert entre França i Alemanya com a exemple del projecte que volen tirar endavant al Pirineu. Tot i això, ha remarcat que en aquest cas “hi ha un pol econòmic, social i demogràfic que és Andorra”, el qual està envoltat per zones amb una menor densitat de població i una inferior generació d'activitat econòmica. En aquest sentit, va afegir que tot plegat serviria per “fer alguna cosa que ens tregui de la marginalitat” amb què, segons ha explicat, es sol identificar els habitants del territori des de ciutats com Tolosa de Llenguadoc, Barcelona, Madrid o París.

Per la seva banda, Antoni Pol, també impulsor del manifest, va afirmar que la propos-

ta representa “fer una nova constitució econòmica” per al Principat andorrà, que –afegeix– compta amb un model econòmic que està arribant a un “final d'etapa”. Per tot plegat, considera que amb el procés de negociació per tancar un acord d'associació d'Andorra amb la UE ha arribat el moment per fer aquest tipus de plantejaments. En aquest sentit, creu que s'hauria d'establir una relació especial amb les persones que viuen a l'entorn pirinenc del voltant del país per tal que aquestes comptessin amb una “lliure circulació econòmica i d'activitat”.

Pol va posar èmfasi en el caràcter històric de les relacions que s'han establert a aquesta zona, motiu pel qual veu necessari aconseguir un “marc jurídic” que les afavoreixi. “Avui ens toca [a Andorra] ser el motor d'aquesta àrea, com ho havien sigut abans els altres territoris veïns”, ha explicat. Per l'impulsor del manifest, la UE hauria de rebre amb bons ulls la iniciativa perquè, ha dit, “va en el sentit de més relació, cosir les fronteres, equilibrar-les i fer-les més fàcils de passar”. Tot i això, va deixar clar que no hi ha antecedents a l'aplicació d'una proposta d'aquest tipus, amb la qual cosa “no és una realitat que existeixi en altres models”.

Pallars Sobirà

Reclamen que no s'autoritzi el Doctor Music Festival

Agències
LLEIDA

Ipcena i Rius amb Vida exigeixen a l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) que “no dilati més temps” la proposta de resolució que avaluï o no que la pròxima edició del Doctor Music Festival pugui celebrar-se als prats d'Escalari on està previst. Els ecologistes consideren que el pronunciament ha de ser desfavorable pel fet que part de la part del recinte del festival “es troba en zona inundable”, i més encara si es té en compte que la promotora “no va presentar cap document d'al·legacions” durant el tràmit d'audiència després dels canvis sol·licitats per l'ACA a l'organització per

garantir la seguretat dels assistents. D'altra banda, reclamen a Territori que no permeti que el tràmit d'avaluació ambiental es pugui efectuar de forma simplificada, com va sol·licitar la promotora, sinó que s'hagi de fer seguint el procediment ordinari, “que serà superior a un any”. Les dues entitats asseguren que la promotora Doctor Music “no va presentar cap document d'al·legacions” durant el tràmit d'audiència amb relació a l'informe en què l'ACA sol·licitava canvis a l'organització del festival per garantir la seguretat dels assistents. Ipcena i Rius amb Vida consideren que el termini perquè la promotora les pogués presentar “ja s'ha exhaurit”.

La Seu d'Urgell

Desmantellen les antenes de l'antiga RàdioSeu

Redacció
LA SEU D'URGELL

Durant el matí d'ahir es van portar a terme les tasques de retirada de les antenes de l'edifici dels antics estudis de RàdioSeu, a Castellciutat. Els treballs, que van començar a dos quarts de deu del matí, van afectar la circulació de vehicles del carrer Doctor Robert, així com de la Plaça de l'Arbre i del Camí de Sant Sebastià, fins a primera hora de la tarda. Cal remarcar que les antenes s'han desmantellat després que a finals del juny passat tingués lloc el canvi d'ubicació de l'emissora municipal a uns nous estudis situats al passeig del Parc de la

Els treballs de desmantellament.

Seu d'Urgell, després de tres dècades emetent des del poble de Castellciutat, segons va informar l'Ajuntament.

Vall d'Aran

Un esquiador, ferit de gravetat i dos, lleument per una allau

Agències
NAUT ARAN

Un esquiador va resultar ferit de gravetat i dos més lleument en veure's afectats per una allau a Naut Aran, a la zona del Tub de la Llança. Un dels esquiadors va quedar atrapat per la neu, però els equips d'emergència el van rescatar. Un helicòpter va evacuar els tres ferits fins a l'helisuperfície de Viella. Des d'allà, una ambulància els va traslladar a l'Hospital de Viella. El ferit greu va ser derivat a l'hospital Arnau de Vilanova de Lleida. L'avís es va fer a les 12.46 hores.

Cultura

Patrimoni mundial

Toc, toc: la Unesco?

Arrenquen els tràmits de la candidatura transnacional que liderarà Andorra i que completaran la Seu i Foix

A. Luengo
ANDORRA LA VELLA

N'haviem parlat el maig del 2015, quan se li va escapar a Albert Batalla en plena campanya electoral, i de nou dos anys després, quan la ministra de Cultura, Olga Gelabert, va presentar als comuns el pla de viabilitat de la candidatura. I en totes dues ocasions la cosa va acabar al calaix de les bones intencions. Però ara va de debò. Com a mínim, ho sembla, perquè el Govern va aprovar ahir la inscripció d'onze monuments a l'anomenada llista indicativa, l'inventari dels béns susceptibles de ser declarats patrimoni mundial que gestiona cada país i que constitueix el requisit previ i imprescindible per enfilarse a la llista oficial de la Unesco.

Millor dit, per intentar-ho. Se suposa que ben aviat –el ministre portaveu, Jordi Cinca, va assegurar que la idea està prou madura “com perquè puguem anar ràpid” però no va concretar quan– ens seguiran Espanya i França, que faran el mateix amb el conjunt catedralici de la Seu i el castell de Foix: inscriure'ls a la respectiva llista indicativa. Una vegada complert aquest tràmit, l'equip “multidisciplinari i multifuncional format per professionals dels territoris, institucions i entitats involucrades” començaran a perfilar la candidatura transnacional per presentar-la “al més aviat possible” a la Unesco. No serà en qualsevol cas abans d'un any, que és el temps que han de passar els monuments candidats a patrimoni mundial en aquesta mena de nevera que és la llista indicativa abans que el procediment pugui continuar endavant.

Andorra, en fi, liderarà una candidatura transnacional que finalment s'ha articulat, atenció, no sobre el romànic pirinenc, sinó sobre els “testimonis materials de la construcció del Copríncipat d'Andorra”, una col·lecció de monuments repartits entre tres estats i que testimonien “un procés únic de la construcció política i territorial europea com és la creació del Copríncipat”. Per posar-los nom i cognoms: a banda de la catedral de Santa Maria i del castell

JONATHAN GIL

JONATHAN GIL

BONDIA

Casa de la Vall, el conjunt catedralici de la Seu i el castell de Foix són els tres eixos arquitectònics de la candidatura transnacional que liderarà Andorra: s'hi afegiran altres deu monuments del país, entre els quals Santa Coloma i el jaciment de la Margineda.

de Foix, el tercer eix vertebrador de la candidatura serà Casa de la Vall, i al voltant d'ella, set esglésies romàniques –Sant Joan de Caselles, Sant Romà de les Bons, Sant Martí de la Cortinada, Sant Climent de Pal, Santa Coloma, Sant Serni de Nagol i Sant Miquel d'Engolasters– més la torre dels Moros, el jaciment de la Margineda i la zona arqueològica del roc d'Enclar.

SENSACIÓ DE DÉJÀ-VU

Una llista que el ministre Cinca va insistir que no és la definitiva però que és exactament la mateixa que es va filtrar ara fa dos anys, l'última vegada que vam sentir a parlar de la candidatura, i que presenta una característica inquietant: tan sols dos dels onze monuments –el jaciment de la Margineda i Santa Coloma– tenen aprovat l'entorn de protecció definitiu. Per molt que Cinca sostingui que no és una condició *sine qua non*, no sembla gaire exemplar postular per a patrimoni mundial una col·lecció de monuments als quals nosaltres mateixos no hem dotat de la protecció excepcional que sembla exigible en un patrimoni pretesament excepcional. I així ho devia entendre la ministra Gelabert, perquè el ministeri ja va assegurar ahir mateix que la redacció i aprovació dels perímetres pendents serà aquest any “prioritària”.

És clar que exactament això ja ho va dir el maig del 2015, després de dos anys als llimbs va ressuscitar la candidatura transnacional. I només cal anar a l'hemeroteca per comprovar que des d'aleshores tan sols s'han aprovat dos entorns –els de Meritxell i Sant Serni de Llorts– i cap dels dos correspon, com es veu, a monuments de la llista de la Unesco. També deia fa dos anys Gelabert que la candidatura era viable, fins al punt que va presentar a la reunió de cònsols que va tenir lloc llavors el “document exploratori per avaluar la viabilitat d'una candidatura transnacional entre Espanya, Andorra i França”. Però fins ara, a dos mesos de les eleccions, no ha cregut oportú activar la candidatura. A veure quan en tornem a sentir parlar.

JOAN BARRERA I ARANDA
Regidor de Compromís X La Seu

TRIBUNA

La Seu, capital del Pirineu

La ciutat està a la cua entre les capitals de comarca pirinenques pel que fa a PIB

La Seu d'Urgell és una ciutat mil·lenària amb molta importància històrica. Hom creu que la ciutat ja existia a l'època de l'Imperi Romà, però quan realment va assolir una importància històrica cabdal fou durant la conquesta dels francs del territori conquerit pels àrabs, territori que es va anomenar la Marca Hispànica. La Seu va esdevenir cap del Comtat d'Urgell durant els primers segles de la seva existència (segles VIII-XII). Aquesta importància va deixar com a petjada l'existència de la seu episcopal, vigent encara als nostres temps, amb la particularitat de ser també cap del que acabaria esdevenint Estat, el Principat d'Andorra, amb tot el poder que això conferia al territori urgellenc.

Durant molts segles, la Seu, sense cap tipus de dubte, ha estat la ciutat del Pirineu més important a tots els nivells, però sobretot en població i riquesa. Fins i tot a la primera discussió sobre la creació de les províncies a l'Estat espanyol es va plantejar que la Seu fos capital d'una província dels Pirineus. Malauradament, per circumstàncies històriques, això no va ser possible amb els perjudicis econòmics i, sobretot, d'infraestructures que encara es pateixen.

Però, a dia d'avui, com es troba la Seu? Per mirar l'Estat actual de la ciutat, he utilitzat les dades de l'Institut d'Estadístiques de la Generalitat (Idescat) que ens poden donar un enfocament objectiu i una perspectiva oberta: la població, la renda familiar, el PIB i l'atur. Cal, també, comparar aquestes dades de la Seu amb les de les altres capitals de comarca de l'Alt Pirineu.

Si comencem a analitzar les dades de la renda familiar bruta, ens trobem el següent: la Seu, amb 13.000 euros de renda bruta, és la segona pitjor de l'Alt Pirineu, davant dels 15.200 euros de Sort, els 15.700 de Pont de Suert i els 15.300 de Tremp, per exemple.

Què vol dir renda familiar disponible bruta (Rfdb) per habitant? És un índex que mesura els ingressos de què disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'es-

talvi. Per tant, es pot concloure que els ingressos dels veïns i veïnes de la Seu estan a la cua del territori altpirineu.

Pel que fa a la població, als darrers deu anys (2009-2018), la Seu ha perdut 945 habitants, la qual cosa suposa una reducció d'un 7,82% d'habitants. Sens dubte, és la capital de comarca amb més pèrdua en termes absoluts. En percentatge, la Seu només es veu superada per Pont de Suert (13,77%) i Sort (9,15%). Per tant, veiem que malgrat s'hagi estabilitzat el darrer any, la Seu ha patit un clar procés de despoblament en els darrers anys.

També estem a la cua del Pirineu en atur, despoblació i renda familiar

Entre el 2009 i el 2018 hem perdut 945 habitants, el 7,8% de la població

La renda familiar de la Seu és de 13.000 euros; la de Sort s'enfila a 15.700

Ja que parlem dels habitants, és molt important buscar una altra dada que concerneix directament la gent: l'atur. Hem parlat de la renda familiar (ingressos) i de l'evolució de la població, però tothom estarà d'acord que si no hi ha feina no pot haver-hi ingressos i, és clar, no es pot fixar la població. Per tant, és una dada molt important a analitzar.

Si comparem les dades dels darrers deu anys (2009-2018) on la situació econòmica global ha millorat lleugerament, constatem que la Seu es troba a la cua de creació de llocs de treball, on només Tremp empitjora les dades.

La Seu n'ha creat 66, que correspon a un 10,03% d'augment de llocs de treball. Ciutats com Puigcerdà, amb un 35,29%; Pont de Suert, amb un 36,97%;

o Sort amb un 30,03%, superen àmpliament les dades de la Seu.

Per últim, i no menys important, cal analitzar una dada que complementarà el coneixement sobre l'evolució econòmica de la Seu: el PIB de la ciutat.

El producte interior brut (PIB) és un índex que comptabilitza tot els béns i serveis que es produeixen en un territori durant un període determinat de forma monetària. De fet, a nivell pràctic, és l'indicador més important i més utilitzat per reflectir si una economia va bé.

Les dades no enganyen. la Seu és la pitjor capital de comarca de l'Alt Pirineu i Aran pel que fa a PIB per habitant. El PIB local és de 20.500 euros per habitant (amb les últimes dades disponibles del 2016), molt lluny de les altres ciutats com Puigcerdà, que arriba al 23.600 euros, Sort, que s'enfila als 24.000, i Vielha, amb un PIB encara més elevat: 31.600 euros.

Fent un resum de les dades que s'han exposat anteriorment, podem concloure que la nostra ciutat, la Seu, està a la cua en: atur, despoblació, renda familiar i PIB per habitant. És a dir, tots els indicadors econòmics que es poden analitzar són desfavorables.

Per tant, la gran pregunta que s'han de fer tots els ciutadans de la nostra ciutat la pròxima vegada que els convoquin a les urnes és què volen que sigui la Seu en el futur.

La Seu viu un moment delicat de la seva llarga història. L'activitat econòmica és molt minsa i hi ha un estat d'ànim general pessimista entre els seus ciutadans. Malgrat això, cal afirmar sense cap dubte que La Seu té futur, si es fan les coses bé. Té un potencial enorme a desenvolupar si hi ha un projecte de futur a llarg termini.

La seu i els urgellencs necessitem i ens mereixem nous projectes, projectes clars de ciutat i, sobretot, il·lusions renovades per canviar la dinàmica actual.

Si em pregunto què vull que sigui la Seu en el futur, tinc molt clara la resposta: la Seu, capital del Pirineu. Amb aquest objectiu, cal que tots treballem per aconseguir-ho.

ANTÒNIA ESCODA
En formació contínua

TRIBUNA

De drets, de llibertats, i de viure al segle XXI

Cada mes de gener, des de l'any 2005, es celebra a París la "marxa per la vida", organitzada per col·lectius antiavortament que any rere any arboren pancartes de l'estil: "Dir la veritat és dissuadir".

De quina veritat estem parlant?

Del fet que cada nou minuts mor al món una dona víctima d'un avortament clandestí?

Del fet que cap contracepció és fiable al 100%, i que el risc 0 de tenir un embaràs no desitjat no existeix?

Del fet que recórrer a l'avortament no té per què suposar un traumatisme, que és possible viure una interrupció d'embaràs sense seqüeles?

Del fet que un 33% de les dones necessiten recórrer a la interrupció d'embaràs com a mínim un cop a la vida?

Una servidora ha estat educada amb la idea que quan a qualsevol persona se li neguen els drets humans, això va en detriment dels drets de tots. D'aquí la meua perplexitat, la meua incomprensió davant aquells que surten a manifestar per negar als altres els seus drets. Com es pot ser contrari a l'assoliment dels drets de les altres persones? Per conviccions personals? Empesos per algun estrany interès? Com es pot ser antiavortament sense haver-hi estat confrontat?

Perquè curiosament, al front dels militants antiavortament sempre hi trobes homes...

Saps "senyor antiavortament", jo respecto els teus drets, i els defensaré encara que no pensi igual que tu. És el que tenim els defensors dels drets humans...

Puc entendre que no estiguis a favor de l'avortament d'acord amb les teves creences, les teves conviccions, i alçaré la veu perquè puguis continuar exercint la teua llibertat d'opinar i de creure allò que creguis oportú (article 18 i 19 DUDH). De fet no t'obligaria mai a avortar (sic!)...

Dit això, continuo sense entendre per què vols coartar els drets de les dones, negant-los-hi la llibertat d'escollir, d'acord amb la seva raó i consciència (article 1 i 2 DUDH), posant-ne en perill la vida i malmetent-ne la llibertat i seguretat (article DUDH), i sotmetent-les a un tracte degradant (article 5 DUDH).

Entenc "senyor antidrets",

que difícilment estaràs mai confrontat directament al problema de l'avortament. No patiràs mai dins les teves carns, dins del teu ventre un embaràs no desitjat, que no vols o no pots portar a terme. Però a un moment o un altre pot ser que et creuis ni que sigui d'esbiaix amb el dilema. Potser serà la teva companya, la teva germana, la teva cosina, la teva millor amiga, o potser inclús la teva filla, que et digui: he fet el test, és positiu, i no puc tirar-lo endavant.

Potser tindràs alguna cosa a veure en aquest embaràs, tu que vas insistir a no posar-te preservatiu, tu que vas dir que la píndola de l'endemà podia esperar...

Potser senzillament no serà culpa de ningú, un accident, una contracepció defectuosa, un error, mala sort... T'imagines preparat amb 16, 18, 20 o 22 anys, o tot al llarg de la teua vida a afrontar un embaràs no desitjat?

Cada nou minuts mor una dona víctima d'un avortament clandestí: ho sabia?

No conec la teua vida. No sé què és el que t'empeny amb la teua cara de bona persona a sortir al carrer amb una pancarta antidrets en ple segle XXI. Potser fora bo que comencessis a viure en el segle en què s'ha establert que un embrió no és una vida, i que la vida comença en el moment del naixement. Un segle en què els penjadors i les agulles de fer mitja són objectes quotidians i no instruments de tortura.

Vivim en una època que no està tan malament, en un lloc que *a priori* pots ser qui vols. I les dones que et creuaràs durant la teua vida també han de poder ser qui volen. No vulguis posar-nos traves provant d'escatimar-nos drets, aquests temps estan passats. Compta amb mi i tantes altres per intentar aconseguir una legislació no pro avortament, sinó una pro decisió. Perquè, al cap i a la fi, el que compta en tot aquest afer és la llibertat de prendre les pròpies decisions. L'avortament és una decisió personal. El meu cos, la meua vida, la meua decisió.

OLIMPISME | OLGA GELABERT ADMET QUE NO ES VA PARLAR DE POSSIBLES PROVES

Barcelona-Pirineus 2030 podria incloure França

El president del COA, Jaume Martí, va revelar que la candidatura oferirà al país gal integrar-se al projecte

REDACCIÓ
Andorra la Vella

La candidatura Barcelona-Pirineus per als Jocs Olímpics d'hivern del 2030 també podria incloure França. El president del Comitè Olímpic Andorrà, Jaume Martí, va explicar sobre la proposta d'Andorra per unir-se al projecte que "encara no hem concretat res, només vam dir que si ens oferien d'estar-hi ja ho veuríem", i tot seguit va revelar que "ens van dir que ho oferien també a França. Seria una candidatura del Pirineu francès, espanyol i andorrà, i penso que és un aspecte que està prou bé". A més, el màxim responsable del COA va explicar que creu "que pel que fa al Comitè Olímpic Internacional, tenir una candidatura de Barcelona amb dos països més és positiu i és més favorable que no pas desfavorable".

En aquest sentit, la ministra de Cultura, Joventut i Esports, Olga Gelabert, va manifestar que "el nom ho diu, Barcelona-Pirineus. Nosaltres som el país dels Pirineus, i com a Andorra teníem la obligació de proposar aquesta candidatura i ser l'emplaçament d'algun esdeveniment". Gelabert, però, va deixar clar que "la reunió de l'altre dia va ser una primera

EVA BOSCH

REBUDA ALS PARTICIPANTS AL FOJE DE SARAJEVO

ANDORRA LA VELLA. El cap de Govern, Toni Martí, i la ministra d'Esports, Olga Gelabert, van rebre ahir els sis esportistes del COA que participaran al Festival Olímpic de la Joventut Europea des de dissabte a Sarajevo, en què Carla Mijares serà la banderera.

aproximació i ells no tenen encara el projecte començat i ens van dir que era tot molt embrionari".

Sobre les possibles proves que acolliria Andorra, la titular del departament d'Esports va manifestar que "no vam parlar-ho, només els vam dir que creiem que hem de formar part d'aquesta candidatura", i va afegir que "ells van veure que teníem la capacitat

d'organització, que des del 2012 portem Copes del Món d'esquí alpí i tenim la capacitat de fer-ho, però també fa uns anys vam portar una Copa del Món de surf de neu". Per últim, la ministra va cloure que "la nostra capacitat d'organització està demostrada tant a l'hivern com a l'estiu, i aquesta és una experiència que podem compartir".

NATACIÓ | HI SERÀ DURANT UN ANY

Bernat Lomero aconsegueix una beca de la FINA per entrenar als Estats Units

REDACCIÓ
Andorra la Vella

La Federació Andorrana de Natació va informar ahir que Bernat Lomero va aconseguir una beca FINA Scholarship per entrenar durant el proper any a Cleveland, als Estats Units.

L'ajut que atorga la FINA (Federació Internacional de Natació) farà que Lomero s'exerciti al FINA Spire Institute sota les ordres del cap d'entrenadors de l'ens, Thad Schultz, que el prepararà de manera integral, adaptant-se a les seves necessitats amb un control mèdic i científic.

El principal objectiu serà pre-

Bernat Lomero.

parar-se per intentar aconseguir les mínimes B per a grans competicions futures, els Jocs Olímpics de Tòquio de l'any que ve i el Mundial. A més a curt termini, l'estada als Estats Units servirà per preparar els Jocs dels Petits Estats del mes de juny.

BTT | TINDRÀ 640 QUILÒMETRES DE DISTÀNCIA

'Purito' Rodríguez participarà a la Titan Desert del 2019

REDACCIÓ
Barcelona

L'ex-ciclista resident Joaquim Purito Rodríguez participarà a la propera edició de la Titan Desert, que se celebrarà entre el 28 d'abril i el 3 de maig al desert del Marroc.

L'organització de la prova va presentar ahir el recorregut d'enguany en un acte celebrat a

Barcelona i s'ha catalogat aquesta edició com "la més dura de la història", amb una distància total de 640 quilòmetres i 5.911 metres de desnivell positiu acumulat dividit en les sis etapes que tindrà la cursa.

A 80 dies per a l'inici de la prova ja hi ha 580 inscrits de les 600 places disponibles que té la cursa de bicicleta de muntanya, que arriba a la 14a edició.

ifRent
lloguer de vehicles

demana informació a:

+376 866 067
info@ifrent.com

ens trobareu a:

illa

ifRenting.com
renting flexible

lloguer flexible de llarga durada

ANDBUS
andorabybus.com | by REGINA

#thewaytogo

+376 803 789
+34 973 984 016

www.andorabybus.com

Andbuseja i relaxat.

Estació Nacional d'Autobusos
Carrer de la Curia AD500 Andorra la Vella

Andbus andorabybus

@andorabybus

andorabybus

andbus

PATRIMONI CULTURAL | FALTA QUE ESPANYA I FRANÇA FACIN EL MATEIX PAS

Ultimada la candidatura a la Unesco sobre la construcció del Coprincipat

La llista de monuments la formen Casa de la Vall, la Torre dels Moros, els jaciments del Roc d'Enclar i de la Roureda de la Margineda i set esglésies romàniques ■ També hi són la catedral de la Seu i el castell de Foix

GERARD DEL CASTILLO
Andorra la Vella

La presentació d'una candidatura a la Unesco perquè l'ens reconegui com a Patrimoni Mundial els testimonis materials de la construcció del Coprincipat d'Andorra va fer ahir un primer pas important perquè sigui una realitat. El consell de ministres va donar llum verd a l'inici dels tràmits administratius i polítics per a la inscripció a la llista indicativa d'Andorra dels monuments del Principat inclosos en el projecte.

Ho va fer aprovant l'anomenat *Document exploratori per avaluar la viabilitat d'una candidatura multinacional entre els estats d'Andorra, Espanya i França al Patrimoni Mundial de la Unesco*. Un document que avalua la viabilitat de la candidatura sobre el llegat monumental repartit entre els territoris pirinencs dels tres estats, que "testimonien un procés únic de la història de la construcció política i territorial europea, com és la creació del Coprincipat d'Andorra".

La llista final la formen tretze monuments. Dos de forans, la catedral de la Seu d'Urgell i el castell de Foix, i onze de nacionals. Les esglésies de Sant Joan de Ca-

Casa de la Vall és un dels monuments inclosos a la llista andorrana.

ARXIU

selles, Sant Romà de les Bons, Sant Martí de la Cortinada, Sant Climent de Pal, Santa Coloma, Sant Serni de Nagol i Sant Miquel d'Engolasters, els jaciments del Roc d'Enclar i de la Roureda de la

Margineda, la Torre dels Moros i Casa de la Vall.

Quant als terminis, el Govern està en espera que Espanya i França facin aquest mateix tràmit a les llistes dels seus respectius països

per als seus monuments. La inscripció a la llista indicativa és el pas previ a la preparació de la candidatura per a la llista de Patrimoni Mundial de la Unesco. Els béns han d'estar inscrits a les llistes in-

QUÈ HA DIT

Jordi Cinca
MINISTRE PORTAVEU

"Posarem en valor la història d'Andorra i el paper fonamental de la Seu d'Urgell i Foix"

dicatives nacionals durant un període de com a mínim un any. Durant aquest temps Andorra prepararà el projecte conjuntament amb Espanya i França.

Respecte als entorns de protecció, l'executiu va assegurar a la nota de premsa publicada després de la compareixença del portaveu del Govern, Jordi Cinca, que les prioritats del ministeri de Cultura per al 2019 seran els dels monuments que figuren dins la candidatura i que actualment encara no tenen entorn definit, però gaudeixen de la protecció cautelar de 20 metres que marca la Llei de Patrimoni Cultural, de la qual la Unesco és coneixedora.

Cinca va indicar que de tenir èxit la candidatura, que es va gestar el 2015, "posarem en valor la història d'Andorra i el paper fonamental de la Seu d'Urgell i el Comtat de Foix en la mateixa".

MÚSICA | EL CONCERT, EL 16 AL CONSELL, COMPTARÀ AMB L'ACTOR JOSEP JULIEN EN UN ESPECTACLE AMB DRAMATÚRGIA DE JUANMA CASERO

L'ONCA proposa 'Mendelssohn, viatger sense fronteres'

REDACCIÓ
Andorra la Vella

Mendelssohn, les cartes que va escriure a la família de l'any 1830 al 1832, quan intentava integrar-se a la vida parisenca, servirà a l'ONCA per proposar un espectacle que s'endinsa en una qüestió tan vigent com la crisi dels refugiats. Mendelssohn, viatger sense fronteres, s'estrenarà el dia 16 vinent, dissabte, al Consell General, per formar part el dia 20 del cicle que protagonitza l'orquestra nacional a la sala petita del Palau de la Música Catalana sota el títol *Fronteres*. El programa d'aquest concert és la culminació de la in-

tegral de les simfonies del compositor alemany que l'ONCA va iniciar l'any 2017. En aquesta ocasió, en un muntatge amb dramatúrgia de Juamma Casero i la participació de l'actor Josep Julien.

La intervenció de Julien contextualitzarà el perfil biogràfic i psicològic del compositor en la seva condició d'adolescent romàntic i idealista que va patir els problemes de qui intenta buscar-se la vida lluny de casa.

Segons Josep Martínez Reinoso, ideòleg del cicle, "els quatre concerts que integren el cicle *Fronteres* s'han ideat per homenajjar la singularitat del territori

L'actor Josep Julien, que posarà veu a les paraules de Mendelssohn.

andorrà, evidenciant, per un costat, la riquesa d'hibridació cultural i, per un altre, els conflictes que deriven del fet de viure en terra de frontera. Cada programa descriu un tipus de frontera simbòlica, la qual s'articula al voltant d'una idea musical".

El cicle *Fronteres* continuarà al Palau amb el concert titulat *Fronteres del terror i de la guerra*, dijous 21 de març, dirigit per la violinista Vera Martínez, membre del reconegut Quartet Casals. L'última proposta arribarà dijous 16 de maig amb *Músiques, nacions i fronteres*, amb l'ONCA liderada per Manfredo Kraemer, col·laborador de Jordi Savall.

Alpicat adjudica l'obra de millora del cementiri municipal

L'Ajuntament d'Alpicat ha adjudicat per 47.126,54 euros l'obra de millora del cementiri municipal. L'empresa adjudicatària és Construccions Fernández Guillaumet SL. L'actuació consisteix en la construcció d'un mur de contenció de terres i en l'adequació de l'interior de la part nova del cementiri municipal, amb la finalitat de poder construir més nínxols.

Bossòst rendeix homenatge a mossèn Condò Sambeat

L'Ajuntament de Bossòst va començar ahir a rendir tribut a mossèn Jusèp Condò Sambeat en el centenari de la seva mort. Nasqué a Montcorbau el 1867 i morí a Bossòst el 1919. L'Ajuntament de Bossòst destacava ahir que Condò és una de les personalitats insignies de la cultura aranesa que elevà l'aranés a rang literari mitjançant obra de prosa i poesia.

FOTO: Aj. La Seu/ Les tasques es van dur a terme ahir

Retiren les antenes dels antics estudis de RàdioSeu

Durant el dia d'ahir es van portar a terme les tasques de retirada de les antenes de l'edifici dels antics estudis de RàdioSeu, a Castellciutat. Els treballs, que

van començar a dos quarts de deu del matí, van afectar la circulació de vehicles del carrer Doctor Robert, així com de la Plaça de l'Arbre.

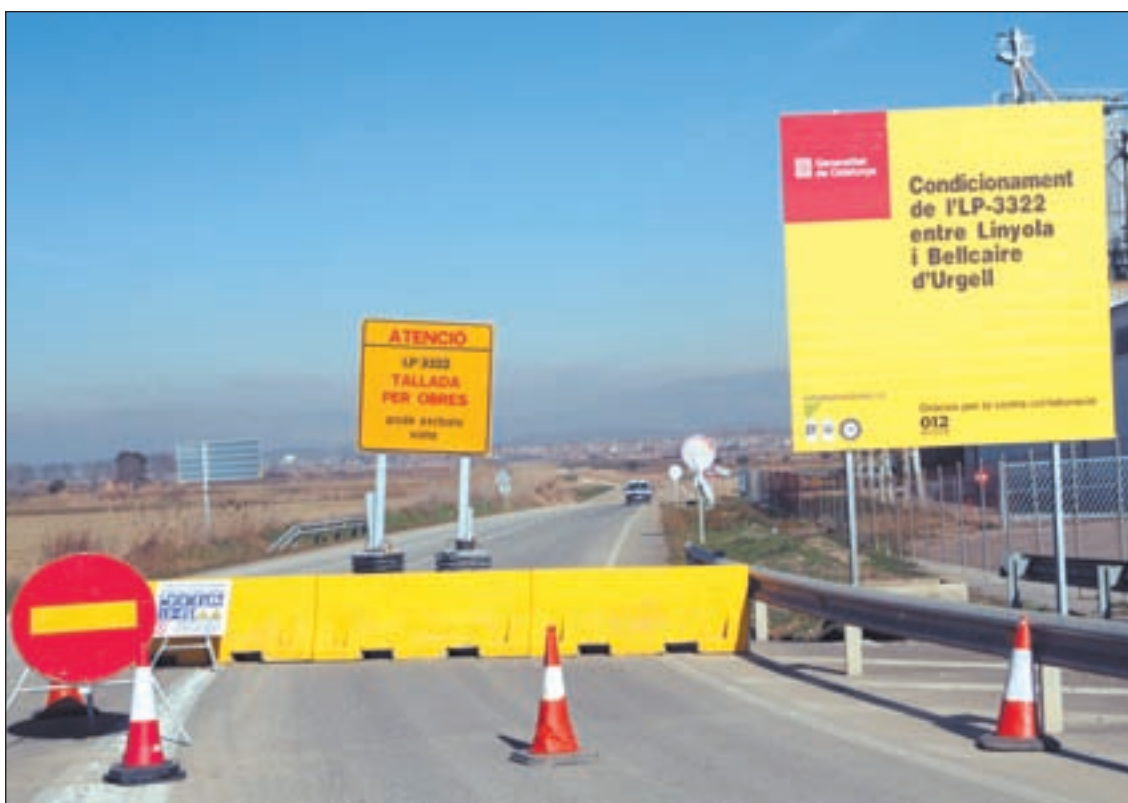

FOTO: Tony Alcántara / La carretera LP-3322 està actualment tallada en aquest tram degut a les obres

La via de Linyola a Bellcaire reobrirà a l'abril parcialment

Les obres avancen dins els terminis

Linyola
J. CASTELLÀ

Les obres a la carretera LP-3322 de Linyola a Bellcaire "avancen segons el previst". Així ho va explicar l'alcalde de Bellcaire d'Urgell, Jaume Monfort, que també va afirmar que a mitjans d'abril ja es podrà utilitzar, tot i que les reformes no estaran completa-

ment acabades fins al juny. Amb aquestes obres, el que s'està millorant és la calçada que s'eixampla uns als deu metres, amb dos carrils de circulació de 3,5 metres d'amplada i dos vorals d'1,5 metres, així com la reducció d'alguns revolts situats en canvis de rasant. Cal recordar que les obres van començar entre l'agost i el

setembre del 2018, però que no es va tallar definitivament la via fins al novembre. Aquests mesos que roman tancada s'ha habilitat una ruta alternativa per la carretera LV-3331 de Linyola a Penelles, que suposa haver de fer quatre quilòmetres més. Monfort es mostra satisfet per les obres que suposem 5 milions d'euros.

Finalitza la millora del Passeig de Magí Manonelles

L'Associació dels Amics de l'Arbre ha finalitzat les obres de millora del passeig de Magí Manonelles, un dels camins del vessant sud del Parc de Sant Eloi, el gran pulmó verd de Tàrraga. Es tracta de la segona fase dels treballs d'arranjament del vial de terra, el qual ressegueix la falda del turó vora el carrer de La Pau. Completat el projecte, el passeig de Magí Manonelles ja llueix un aspecte més endreçat en tot el seu recorregut, des de la plaça de la Sardana fins a les restes de l'antic Hort del Sanrama.

Ipcena exigeix que s'aturi l'obra d'ampliació del canal d'aigües braves a Sort

Rius amb Vida i Ipcena exigeixen al Departament d'Agricultura que aturi "en les pròximes hores" les obres d'ampliació que s'estan duent a terme al canal de piragüisme d'aigües braves de Sort, al riu Noguera Pallaresa. En cas contrari, asseguren que acudiran a la justícia perquè sigui aquesta qui paralitzi els treballs i perquè actuï "contra l'Ajuntament i contra tothom que tingui responsabilitats en el tema, ja sigui per acció directa o per omissió". Precisament ahir el cos dels Agents Rurals va ordenar a l'Ajuntament de Sort que aturi aquestes obres.

Els ecologistes denuncien que les obres estan provocant la destrucció dels nius amb els ous de

Els Agents Rurals donen l'ordre al consistori

les truites autòctones a la zona on s'està actuant, que és Reserva Genètica de Truites. Rius amb Vida i Ipcena demanen que els treballs s'ajornin fins al març, "quan haurà finalitzat l'eclosió dels ous" i, per tant, "es podrà efectuar el rescat piscícola amb garanties".

Els ecologistes han tornat a denunciar aquest dimecres que l'empresa que té atorgades les

FOTO: Marta Lluovich (ACN) / Una excavadora treballant ahir al riu

obres d'ampliació del tram de piragüisme d'aigües braves de Sort va iniciar els treballs sense el "preceptiu" rescat de la fauna piscícola, exigit per la Llei de Pesca en vigor, segons ha dit el representant de Rius amb Vida, Josep Grau. Assegura que els tre-

balls "estan provocant la mort de truites autòctones i la destrucció dels fresaders" (nius amb els ous de les truites) de tota la zona d'actuació. Tant Rius amb Vida com Ipcena demanen que els treballs s'ajornin i es reprenguin a principis de març.

Teatre Aquitània presenta en la Seu d'Urgell la comedia 'Perduts', de Ramon Madaula

El Teatre cinema Guiu de la Seu d'Urgell acoge hoy, a partir de las 21.00 horas, la representación de la comedia *Perduts*, la primera producción propia de Aquitània Teatre después de un año desde su reapertura que fue estrenada el pasado 29 de septiembre.

Perduts está protagonizada por Xavier Bertán (Lo Cartanyà) y Jordi Coromina, mientras que la dirección y el guión son obra del actor y dramaturgo Ramon Madaula, que en su nueva faceta ya ha estrenado con éxito tres comedias anteriormente, *Ignots*, *L'electe* y *Adossats*.

El espectáculo explica la historia de dos compañeros de trabajo que, después de comer cada día en el mismo restaurante, forjan una buena amistad. Son dos hombres bien casados y con hijos, pero su vida está cayendo en la inercia, por lo que para testimoniar su amistad se proponen un reto que los llevará por caminos desconocidos. ¿La verdadera amistad los resiste todo?

El precio de la entrada es de 10 euros y de 8 la anticipada –se

Cartel de la representación teatral

pueden adquirir en la oficina de Turisme Seu y en el Consell Comarcal del Alt Urgell—. Además, hay diversos descuentos para jóvenes, grupos y para el Apro- pa Cultura –programa nacido en 2006 que tiene como objetivo que las personas en situación vulnerable puedan asistir a los espectáculos y conciertos (2 y 5 euros)– y Campanya Escena 25 (3 euros).

Reclaman a la ACA una resolución desfavorable para el Doctor Music Festival

Las entidades ecologistas Ipcena y Rius amb Vida exigieron ayer a la ACA (Agència Catalana de l'Aigua) que “no dilate más en el tiempo” la emisión de la propuesta de resolución que avale o no que la próxima edición del Doctor Music Festival pueda celebrarse en los prados de Escallarre en los que está previs-

to. Además, consideran que la resolución debe ser desfavorable porque parte de la zona del recinto “se encuentra en zona inundable”. También reclaman a Territori que el trámite de evaluación ambiental siga el procedimiento ordinario, que “es superior a un año”, y no de forma simplificada.

Artesa de Segre celebrará Santa Águeda con la actuación de Er Taqueta

El grupo Er Taqueta, formado por Xavier Fernández y Jonathan Galeano, será uno de los protagonistas de la celebración de Santa Águeda en el polideportivo de Artesa de Segre con una actuación en la que volverán a hacer disfrutar al público con su ritmo rumbero.

El concierto del dueto, en el que ofrecerán un repertorio ba-

sado en las canciones de su primer trabajo discográfico *Nascut Carricló*, está organizado por la entidad Artesenques Actives y dará comienzo a las 18.00 horas.

Nascut Carricló, grabado en Smartmix Estudio de Belcaire d'Urgell y mezclado por Bossa Records de Lleida, contiene 12 canciones, 11 propias y una versión del *Carrer Cavallers* de Lo Bee-

FOTO: Núria García / Momento de la presentación con Tomàs Grau (i), director de la orquesta de Tarragona

Ainhoa Arteta y Esther Yoo llegan al Auditori de la mano de la OCM

En el marco de la primera temporada estable de la orquesta de Tarragona

La violinista nacida en Estados Unidos de raíz norcoreana actuará junto a la Orquestra Camera Musicae el 22 de febrero y la prestigiosa soprano vasca lo hará el 27 de abril.

Lleida
A. MEGÍAS

La orquesta presentó ayer estos dos conciertos que forman parte de la programación de LaTemporada Lleida y que suponen su primera temporada estable en el equipamiento leridano. Tomàs Grau, el director de la formación, que cuenta con 80 músicos explicó que “era muy importante para nosotros venir a Lleida y que el

público de aquí no tenga que ir a Barcelona”. El primer concierto será el próximo viernes 22 de febrero (20.30 horas), con la violinista Esther Yoo, la más joven ganadora del prestigioso Concurso Sibelius, que interpretará el concierto del mismo compositor. El 27 de abril (20.30 horas) será el turno de Ainhoa Arteta, que, en su primera vez en formato sinfónico, interpretará *Las cua-*

tro últimas canciones, de Richard Strauss. En cuanto a la posibilidad de que esta colaboración entre el Auditori y la OMC se alargue más allá de esta temporada, tanto Puri Terrado como Tomàs Grau expresaron su voluntad de mantenerla siempre que sea posible, aunque “hay que ver la respuesta que tiene”.

El precio de la entrada general es de 30 cada concierto, con un 25% de descuento si se compra entrada para los dos. También hay otros descuentos para los estudiantes de música de la ciudad.

thoven y se publicó en junio del 2018.

El disco cuenta con una excelente nómina de colaboradores, entre ellos Juan Flores a la percusión, Marga Hernández y Paco Salazar a los coros, Wifredo Terrades a los vientos, Simón Fernández con la flauta travesera o Pep Saula al teclado.

Xavier Fernández, voz principal del grupo, explica que “el disco tiene dos partes; una con rumba más leridana, que homenajea a la capital del garrotín, y otra con rumba más moderna, aunque todas las canciones son bastante diferentes entre ellas”.

FOTO: Òscar Cárdenas / Xavier Fernández (i) y Jonathan Galeano (d)

Democràcia bàsica i elemental

MIQUEL ÀNGEL ESTRADÉ
EXALCALDE DE LES BORGES BLANQUES I
SENADOR D'ERC. @mangelestrade

Haig de confessar que em dol haver d'escriure aquest article, perquè se suposa que els conceptes que hi exposo la ciutadania ja els hauria de tenir ben assumits i els polítics electes encara més. No sé, però, si perquè alguns dirigents polítics es van saltar alguna lliçó de democràcia bàsica i van fer campana o perquè el Reino de España cada cop té més vocació d'autarquia política, però em sembla que s'haurà de seguir insistint en allò que és obvi.

De tant en tant, en Sánchez i els seus acòlits locals (Iceta, Cunillera o Granados) van repetint la mateixa cançó: que els referèndums divideixen. Tot i que ja sabem que en realitat no es refereixen pas a tots els referèndums, sinó només al que reclamem els catalans, la frase constitueix una barreja de cinisme, demagògia i falsedat colossals. I hi volia afegir d'ignorància, però ni els faig tan curts ni tampoc tan ingenus. Un referèndum no deixa de ser una votació mitjançant les urnes com qualsevol altra, per expressar-hi col·lectivament una opinió política. Per tant, si un referèndum (que al cap i la fi només versa sobre una qüestió concreta) divideix, vostès poden imaginar-se perfectament el que poden arribar a dividir unes eleccions, on la població es pronuncia sobre multitud de qüestions. D'altra banda, acudir a les urnes no solament no divideix, sinó que constitueix l'única manera civilitzada de dirimir les divisions prèviament existents a la societat. És a dir, excepte en les dictadures, en la resta de comunitats

polítiques quan la ciutadania està dividida sobre una qüestió (la que sigui) les urnes decideixen qui té la majoria i qui no, per tal que la divisió no paralitzi la presa de decisions i el criteri dominant pugui imposar-se democràticament. Per tant, en el cas que fos cert que les urnes poden dividir (en lloc d'expressar l'abast de la divisió preexistent) en el pitjor dels casos dividirien entre majories i minories, un forma prou plausible, diria jo, de resoldre un conflicte.

Què passa en una societat, quan la divisió ja existent no pot expressar-se civilitzadament a les urnes? Doncs poden passar unes quantes coses, però cap de positiva ni de desitjable. Pot passar que allò que no es pot votar, perquè uns quants dèspotes han decidit que és tabú, ho reivindicuin al carrer grups indignats emprant la força. Pot passar, també, que els qui consideren que són majoria i per això no se'ls permet votar, deixin de creure en la democràcia participativa i les institucions. I pot passar, finalment, que els qui no poden votar acusin amb raó als qui els ho impedeixen de tirans i de reaccionaris i els expulsin de qualsevol consens. És a dir, si en un país una majoria de ciutadans o un grup molt nombrós, no pot ni tan sols expressar a les urnes allò que vol o desitja i té la convicció que li han segrestat la seva voluntat democràtica, en nom de no sé quin principi constitucional o de quina unitat pàtria, el perill de fractura és imminent. Si bé, doncs, els referèndums no divideixen, en el cas que s'impedeixi reiteradament celebrar-

los, és molt probable que acabin fracturant la societat. Amb la diferència substancial que les divisions parteixen però les fractures trenquen. I no crec que passi desapercbut a ningú que una divisió, per profunda que sigui, implica la pervivència d'un espai comú, però el trencament suposa la creació de dos espais confrontats.

Els Estats Units, la Gran Bretanya o França (per esmentar tres democràcies sòlides) són avui societats profundament dividides. La Presidència de Trump, el Brèxit o la revolució de les Armilles Grogues, exemplifiquen la magnitud de les seves divisions. Ara bé, no són pas unes societats fracturades, perquè els seus ciutadans han pogut triar a les urnes quin president desitjaven o si volien pertànyer a la Unió Europea. I, sobretot, perquè els seus ciutadans saben que ho podran seguir fent tants cops com se'ls enxauti. S'imagina algú, per exemple, que amb l'excusa que podia dividir profundament els seu país, s'hagués vetat l'accés de Trump a les eleccions o prohibit el referèndum del Brèxit, invocant no sé quin precepte constitucional? És clar que no s'ho imagina ningú, perquè si alguns nord-americans o britànics, erigint-se en guardians de la resta, haguessin decidit què es podia votar i què no, els haurien titllat d'autòcrates. I els n'haurien titllat partidaris de totes les opcions, perquè més enllà d'allò que desitjaven votar haurien exigit poder-ho votar, fos quina fos la preferida.

La Seu, capital del Pirineu

JOAN BARRERA I ARANDA
REGIDOR DE
COMPROMÍS X LA SEU

La Seu d'Urgell és una ciutat mil·lenària amb molta importància històrica. Hom creu que la ciutat ja existia en l'època de l'Imperi Romà, però quan realment va assolir una importància històrica cabdal fou durant la conquesta dels francs del territori conquerit pels àrabs, territori que es va anomenar la Marca Hispànica. La Seu d'Urgell va esdevenir cap del comtat d'Urgell durant els primers segles de la seva existència (segles VIII-XII). Aquesta importància va deixar com a petjada l'existència de la seu episcopal, vigent encara als nostres temps, amb la particularitat de ser també cap del que acabaria esdevenint estat, el Principat d'Andorra, amb tot el poder que això conferia al territori urgellenc. Durant molts segles, la Seu, sense cap tipus de dubte, ha estat la ciutat del Pirineu més important a tots els nivells, però sobretot en població i riquesa. Fins i tot a la primera discussió sobre la creació de les províncies a l'Estat espanyol es va plantejar que la Seu fos capital d'una província dels Pirineus. Malauradament, per circumstàncies històriques, això no va ser possible amb els perjudicis econòmics i, sobretot, d'infraestructures que encara es pateixen.

Però, a dia d'avui, com es troba la Seu d'Urgell? Per mirar l'estat actual de la ciutat, he utilitzat les dades de l'Institut d'Estadística de la Generalitat (Idescat) que ens poden donar un enfocament objectiu i una perspectiva oberta: la població, la renda familiar, el PIB i l'atur. Cal, també, comparar aquestes dades de la Seu amb les de les altres capitals de comarca de l'Alt Pirineu. Si comencem a analitzar les dades de la renda familiar bruta, ens trobem el següent: la Seu d'Urgell, amb 13.000 euros de renda bruta, és la segona pitjor de l'Alt Pirineu, contra els 15.200 euros de Sort, els 15.700 euros del Pont de Suert o els 15.300 de Tremp, per exemple. Què vol dir RFDB (Renda Familiar Disponible Bruta) per habitant? És un índex que mesura els ingressos de què disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. Per tant, es pot concloure que els ingressos dels

veïns i veïnes de la Seu estan a la cua del territori alt-pirinenc. Pel que fa a la població, als darrers 10 anys (2009-2018) la Seu ha perdut 945 habitants, la qual cosa suposa una reducció d'un 7,82% d'habitants. Sens dubte, és la capital de comarca amb més pèrdua en termes absoluts. En percentatge, la Seu només es veu superada pel Pont de Suert (13,77%) i Sort (9,15%). Per tant, veiem que malgrat s'hagi estabilitzat en el darrer any, la Seu ha patit un clar procés de despoblament en els darrers anys. Ja que parlem dels habitants, és molt important buscar una altra dada que concerneix directament a la gent: l'atur. Hem parlat de la renda familiar (ingressos) i de l'evolució de la població, però tothom estarà d'acord que si no hi ha feina no pot haver-hi ingressos i, és clar, no es pot fixar la població. Per tant, és una dada molt important a analitzar.

Si comparem les dades dels darrers 10 anys (2009-2018) on la situació econòmica global ha millorat lleugerament, constatem que la Seu es troba a la cua de creació de llocs de treball, on només Tremp empitjora les dades. La Seu n'ha creat 66, que correspon a un 10,03% d'augment de llocs de treball. Ciutats

com Puigcerdà, amb un 35,29%; el Pont de Suert, amb un 36,97%; o Sort amb un 30,03%, superen àmpliament les dades de La Seu. A l'últim, i no menys important, cal analitzar una dada que complementarà el coneixement sobre l'evolució econòmica de La Seu: el PIB de la ciutat. El PIB (Producte Interior Brut) és un índex que comptabilitza tot els béns i serveis que es produeixen en un territori durant un període determinat de forma monetària. De fet, a nivell pràctic, és l'indicador més important i més utilitzat per reflectir si una economia va bé. Les dades no enganyen. La Seu és la pitjor capital de comarca de l'Alt Pirineu i Aran pel que fa a PIB per habitant. El PIB local és de 20.500 euros per habitant (amb les últimes dades disponibles del 2016), molt lluny de les altres ciutats com Puigcerdà amb 23.600 euros, Sort amb 24.000 euros o Vielha amb 31.600 euros. Fent

un resum de les dades que s'han exposat anteriorment, podem concloure que la nostra ciutat, la Seu, està a la cua en: atur, despoblació, renda familiar i PIB per habitant. És a dir, tots els indicadors econòmics que es poden analitzar són desfavorables. Per tant, la gran pregunta que s'han de fer tots els ciutadans de la nostra ciutat és què volen que sigui La Seu en el futur.

La Seu viu un moment delicat de la seva llarga història. L'activitat econòmica és molt minsa i hi ha un estat d'ànim general pessimista entre els seus ciutadans. Malgrat això cal afirmar sense cap dubte que La Seu té futur, si es fan les coses bé. Té un potencial enorme a desenvolupar si hi ha un projecte de futur a llarg termini. La seu i els urgellencs necessitem i ens mereixem nous projectes, projectes clars de ciutat i, sobretot, il·lusions renovades per canviar la dinàmica actual. Si em pregunto què vull que sigui la Seu en el futur, tinc molt clara la resposta: La Seu, capital del Pirineu. Amb aquest objectiu, cal que tots treballem per aconseguir-ho.

CONSELL DE MINISTRES

Un conveni amb Espanya permetrà donar medul·la òssia

Les donacions es faran en els hospitals catalans especialitzats

V. G.
ANDORRA LA VELLA
@victoriagomezp

El Consell de Ministres va aprovar ahir, a petició del Ministeri de Salut, la signatura d'un conveni amb el Ministeri de Sanitat d'Espanya per desenvolupar un programa de donació de medul·la òssia. Segons va explicar el ministre Portaveu, Jordi Cinca, aquest programa es durà a terme amb l'Organización Nacional de Transplantes (ONT), l'Organització Catalana de Trasplantaments (OCATT), la Fundació Josep Carreras, el Banc de Sang i Teixits de Catalunya (BST) i el Servei Andorrà d'Atenció Sanitària (SAAS).

OBJECTIUS // Entre els objectius que ha d'assolir el programa destaquen la complementació de l'actual programa de donació de cordó umbilical i l'inici del desplegament de la Llei d'òrgans, cèl·lules i teixits i sang amb la signatura d'acords amb els països veïns en matèria de donació.

►► El ministre Portaveu, Jordi Cinca.

A més, també es donarà resposta a la demanda de la població andorrana que sol·licita donar medul·la òssia.

PLATAFORMA WEB // Els ciutadans interessats a ser donants, disposaran d'una plataforma web específica, així com d'un punt d'informació dis-

ponible al SAAS, per resoldre qualsevol mena de dubte. D'aquesta manera, va dir el ministre, tothom que ho vulgui podrà inscriure's i només caldrà fer-se una anàlisi de sang per disposar de tipatge del donant.

En cas que s'identifiqui la compatibilitat amb un receptor de la xar-

xa mundial de donants, l'interessat haurà de fer-se l'extracció en un dels hospitals especialitzats de Catalunya i serà sotmès a un seguiment professional. En cas que es requereixi una baixa mèdica, Cinca va recordar que aquesta serà coberta al 100% per la CASS. ≡

Els alumnes andorrans podran fer les PAU a la Seu

Els estudiants del sistema educatiu andorrà podran fer a partir d'aquest curs 2018-2019 les proves específiques d'accés a les universitats catalanes a la Seu d'Urgell. Fins ara, aquests alumnes havien de desplaçar-se fins a Lleida, però la voluntat de totes les parts signants (el Govern, la Generalitat, l'Ajuntament de la Seu i la Universitat de Lleida) és facilitar que les proves de les PAU es puguin fer en els entorns més pròxims als llocs de residència dels estudiants.

Productes saludables a les màquines expendedores

El Govern va aprovar ahir la licitació d'un concurs per a l'adjudicació del contracte de gestió i explotació del servei de màquines automàtiques expendedores de begudes i productes alimentaris en diversos edificis de l'Administració general i els centres escolars d'arreu del país. L'objectiu és millorar la prestació als usuaris que s'emmarca en l'estratègia de nutrició, activitat física i prevenció de l'obesitat.

La seva Agència Immobiliària líder a Andorra.

La nostra experiència ens avala, agents immobiliaris des de 1988.

Magnífica Planta Baixa de 114m2 situat a Encamp, zona Hort de Godí Sol tot el dia i vistes fantàstiques!

Ampli i lluminós saló menjador amb llar de foc i accés al jardí de 37m2 i 22m2 de terrassa
4 habitacions (una suite), dos banys complets.
El preu de venda inclou una gran plaça d'aparcament de 15M2 i un traster.
PREU.....315.000€

(+376) 353 424 / (+376) 379 769

(+376) 747 747

laportella@andorra.ad

Casa Nova Olivet 10 · Ordino

www.laportella.ad

PROJECTE TRANSNACIONAL

El Principat fa el primer pas per ser Patrimoni de la Unesco

El títol reconeixeria testimonis materials de la construcció del país

V. G.
ANDORRA LA VELLA
@victoriagomezp

La presentació de la candidatura del Principat d'Andorra com a Patrimoni Mundial de la Unesco podria ser una realitat ben aviat. El Consell de Ministres va aprovar ahir l'inici dels tràmits administratius i polítics per a la inscripció a la llista indicativa dels monuments andorrans inclosos en el projecte, tot i que el ministre Portaveu, Jordi Cinca, no va donar-ne gaires detalls al respecte. Abans que la candidatura sigui acceptada, però, caldrà que Espanya i França facin el mateix amb el conjunt catedralici de la Seu d'Urgell i el Castell de Foix, respectivament. «L'acord d'avui és un pas previ necessari per aspirar a formar part de la candidatura», va recordar Cinca, tot avançant que el Principat tindrà un «paper central» per impulsar el projecte més enllà de les nostres fronteres.

D'aquesta manera, el Govern va aprovar el *Document exploratori per avaluar la viabilitat d'una candidatura multinacional entre els estats d'Andorra, Espanya i França al patrimoni mundial de la Unesco*. L'objectiu de tot plegat és avaluar la viabilitat d'una candidatura transnacional sobre el llegat monumental repartit entre els territoris pirinencs

d'aquests tres països que testimonien «un procés únic de la història de la construcció política i territorial europea». Així mateix, el ministre va considerar que es posarà en valor tot el conjunt arquitectònic de la regió, «amb un pes inqüestionable del que avui és Andorra».

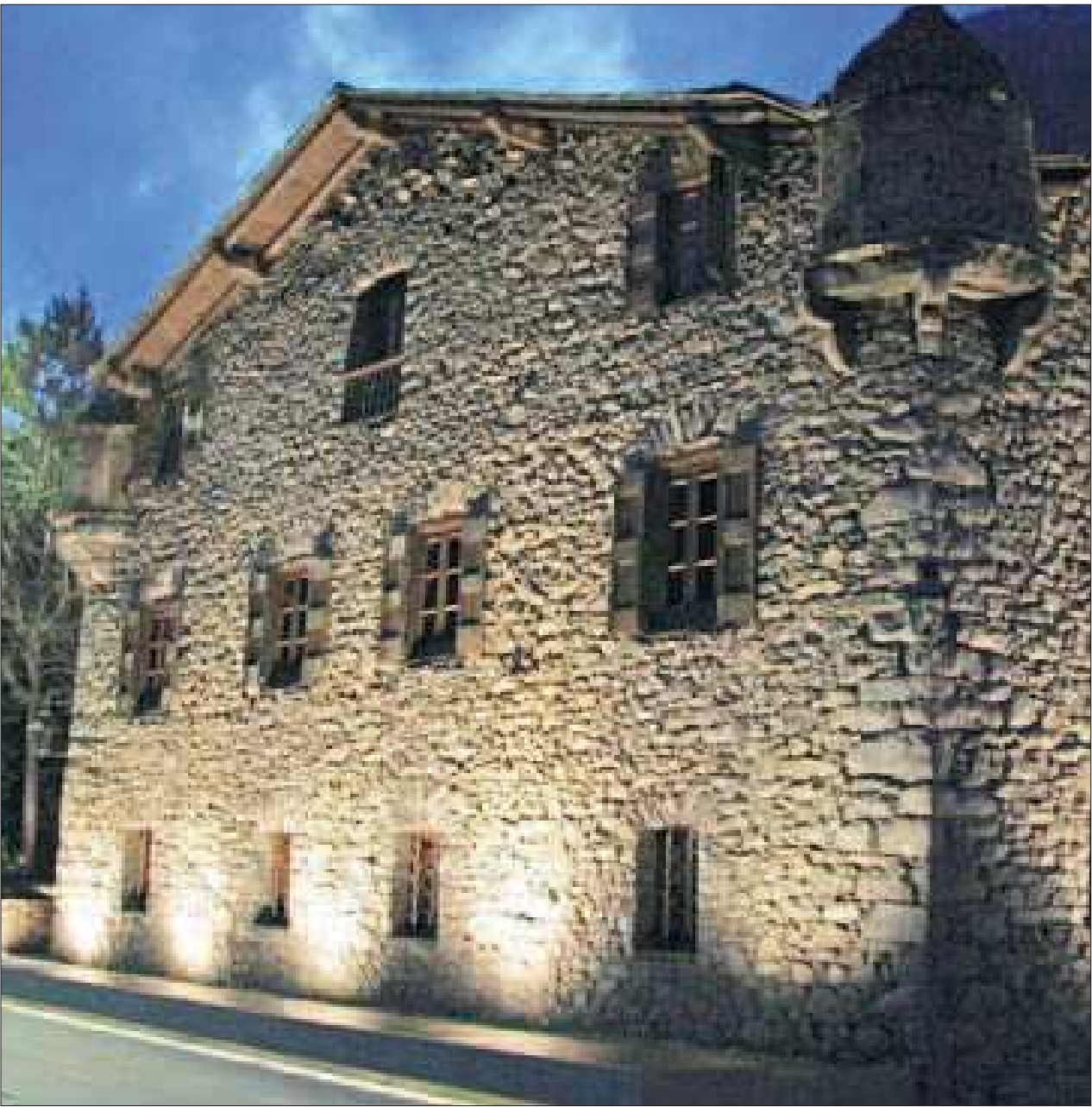
PROJECTE MADUR // Malgrat que aquesta és la primera fase d'un llarg procés, Cinca es va mostrar convençut

Espanya i França han de fer el mateix amb el conjunt catedralici de la Seu i el Castell de Foix, respectivament

Entre el patrimoni andorrà hi ha la Casa de la Vall, l'església de Sant Joan de Caselles o la Torre del Moro

que el projecte tirarà endavant perquè «ja està parlat» amb els dos països veïns. Tot i que tampoc va poder pronosticar una data de presentació aproximada, sí que va assegurar que «el tema està prou madur perquè avanci de pressa amb suficient contingut i raó de ser».

El gener de 2015 el Ministeri de Cultura es va reunir amb representants institucionals de la Seu d'Urgell i de Foix i van acordar dur a terme aquest estudi que s'ha elaborat

►► La Casa de la Vall.

equip multidisciplinari i que, quatre anys després, comença a prendre forma.

EL PATRIMONI ANDORRÀ // Els monuments que s'inclouran dins el territori andorrà són les esglésies de Sant Joan de Caselles, Sant Romà de les Bons, Sant Martí de la Cortina, Sant Climent de Pal, Santa Coloma, Sant Serni de Nagol i Sant Miquel d'Engolasters, la Torre dels Moros, el Jaciment del Roc d'Enclar, el

El Col·legi d'Arquitectes col·laborarà en els entorns de protecció de tots els monuments

Jaciment de la Roureda de la Margineda i la Casa de la Vall.

ENTORNS DE PROTECCIÓ // Cinca també va explicar que entre les prioritats del Ministeri de Cultura per aquest 2019 hi ha definir un entorn de protecció per a tots els monuments que figuren dins la candidatura i que comptaran amb la col·laboració dels especialistes en classificació d'edificis del Col·legi d'Arquitectes. ≡

SETZENA EDICIÓ

Creix la participació al concurs d'escultures de neu del Pas

La dona és el tema vertebrador del certamen, que comença demà

EL PERIÒDIC
ENCAMP

Des de demà i durant tot el cap de setmana, se celebrarà la cita anual al Pas de la Casa del Concurs d'escultures de neu. En aquesta 16a edició, la participació serà major que la de l'any passat, i hi concursaran fins a cinc equips. El motiu escollit per aquest any és la dona. La cònsol menor d'Encamp, Esther París, va explicar el sistema de tria «nosaltres rebem un seguit de propostes, i la comissió de Cultura escull aquella temàtica en la qual tothom està d'acord», i va afegir que «també s'ha de tenir en compte que aquesta ha de ser creativa». El

cap d'àrea de Museus i Tradicions, Àlex Arnó, va recalcar que aquest any «s'ha fet una aposta per la qualitat, i només entraran aquelles obres que siguin realment bones».

L'organització del concurs posa a la disposició dels participants un total de 25 blocs per construir les escultures, 15 dels quals estan destinats a professionals i els 10 restants als estudiants. El coordinador de Museus i Tradicions, Robert Lizarte, va detallar que «a cada equip se li entregaran vuit metres cúbics de neu» i va concretar: «Això és l'equivalent a un camió de 20 tones de neu». Pel que fa als concursants professionals, són repetidors i venen de tot arreu, incloent-hi un que ve d'Itàlia. Per altra banda, els estudiants són de Vic i Barcelona. Tots ells hauran de presentar una maqueta inicial, que pot estar feta

►► Dos persones treballen el gel.

amb fang o un altre material, i posteriorment el jurat compararà el resultat final amb la maqueta entregada per dur a terme la decisió final, informa l'ANA. ≡

breus

L'ONCA, Josep Julien i les crisis migratòries

REFLEXIÓ FINAL ► L'ONCA continua el cicle Fronteres amb el programa titulat Mendelssohn, viatger sense fronteres, sota la direcció de Gerard Claret i la participació de l'actor català Josep Julien, un concert que compta amb la direcció escènica i la dramaturgia de Juanma Casero. Serà el dissabte 16 de febrer a les 20.30 hores al Consell General i es presentarà al Palau de la Música Catalana el dijous 21 de febrer a les 20.00 hores, al Petit Palau. Segons Gerard Claret, «el programa és la culminació de la integral de les simfonies de Mendelssohn que l'ONCA va iniciar l'any 2017».

Sense estudi de l'amiant a RàdioAndorra

DESERT ► L'estudi de l'amiant detectat a Ràdio Andorra haurà de seguir esperant i, en conseqüència, també la seva retirada, després que el Govern hagi declarat desert «el concurs públic per a la realització d'un estudi d'identificació i localització de materials que contenen amiant en les instal·lacions», segons es va publicar al BOPA. L'Executiu no va donar més detalls respecte del motiu d'aquesta resolució, si aquesta permet ara una adjudicació directa o l'endarreriment que provocarà.

Concert per a nadons al Prat del Roure

MÚSICA EN FAMÍLIA ► El Govern d'Andorra i la Fundació Crèdit Andorrà, patrons de la Fundació ONCA, inicien una nova edició del projecte educatiu que té com a objectiu formar els més petits en el món musical i fer viure la música en família. El primer concert familiar a càrrec de Hits i el seu espectacle *Concert per a nadons*, es durà a terme aquest dissabte amb tres sessions de 35 minuts de durada, en tres horaris diferents a l'escenari del Prat del Roure d'Escaldes-Engordany.

ESPORTS DE NEU

14 gossos àrtics reviuran l'esperit de Pirena

El Pirineu de Lleida acull la primera edició de la Snow Race by Gos Àrtic

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY
@PeriodicAND

El Pirineu de Lleida celebrarà la primera edició de la Snow Race by Gos Àrtic, una cursa de múixing de 5 dies que vol recuperar l'esperit de Pirena, del 18 al 22 de febrer. En aquesta primera edició de la prova hi participaran 14 múixers de tot l'estat, amb els catalans com a delegació més nombrosa.

El diumenge 17 es farà el lliurament de dorsals i control veterinari. A la categoria reina, de trineus tirats per 12 gossos, la lluita serà entre els catalans Kiko Vallespí i Carles Calicó i els valencians Ismael Piñol i Joaquín Sáez. Amb 8 gossos es van inscriure els aragonesos Jesús Español i Jaume Pou, mallorquí afincat a l'Aragó, i el català Carles Franch.

Quant als trineus tirats per 6 gossos hi haurà el basc Itoitz Armendáriz, el català i júnior de la prova, Teo Tarifa, amb només 16 anys, i dos tirs amb gossos nòrdics, el del català Eloi Contreras i el del navarrès afincat al Pirineu aragonès, Joserra Lebrón.

En la categoria d'esquijòring, lluitaran per la victòria final la vasca Larraitz Sorron, que recentment ha aconseguit la tercera posició al mundial IFSS disputat a França, la catalana Marta Bosch, una de les cor-

redores de referència a tot l'estat, i l'andalús José Maria Medina, que s'estrena en la disciplina en una cursa de mitja distància.

Per a la competició s'ha previst la disputa de 6 etapes —diürnes i nocturnes— en 5 dies. Les dues primeres jornades es disputaran a l'esta-

ció aranesa de Baqueira Beret i les altres dues a l'estació pallaresa de Port Ainé. El dimecres serà jornada de descans per als equips. El darrer dia, divendres 22 de febrer, es farà a l'hotel Port Ainé 2000 la festa de cloenda, amb l'entrega de premis.

Snow Race by Gos Àrtic està concebuda com una cursa de mitja distància, i està previst que inclogui etapes d'entre 22 i 28 km (en funció de la quantitat i la qualitat de la neu).

Aquesta serà la cita de referència de la temporada al Pirineu i busca retornar el protagonisme de l'esport amb gossos a les muntanyes catalanes, revivint l'esperit de la Pirena. ≡

EDUARD COMELLAS

►Múixers en una competició al Pirineu.

Anticipa't

Encomana'ns
la neteja de la
teva llar de foc

+376 814 394
ecoserveis@andorra.ad

URBANISME

Foment preveu iniciar les obres a la rotonda de Montferrer

EL PERIÒDIC
MONTFERRER

El Ministeri de Foment del Govern espanyol té previst iniciar en els propers mesos la construcció d'una rotonda a la carretera N-260 a la cruïlla de Montferrer, tal com va informar RàdioSeu.

Tot i que encara no hi ha data concreta per a l'inici de les obres, els tràmits ja estan força avançats i això permetrà que els treballs arrenquin aviat, segons van explicar fonts de Foment al diputat del PSC al Parlament i portaveu de Compromís XLa Seu, Òscar Ordeig.

El parlamentari urgellenc va preguntar al Ministeri per l'estat actual del projecte, tenint en compte que s'havia endarrerit, i des de l'ens estatal li han respost que aquest retard es deu al fet que es va detectar una errada tècnica en el projecte constructiu, que ara s'ha esmenat. Un cop superat aquest imprevist, la proposta ja ha estat validada des de Madrid i ara s'enviarà a la Subdelegació de Lleida. ≡

La tribuna

La Seu, capital del Pirineu

Si em pregunto què vull que sigui la Seu en el futur, tinc molt clara la resposta: La Seu, capital del Pirineu

JOAN Barrera i Aranda

La Seu d'Urgell és una ciutat mil·lenària amb molta importància històrica. Hom creu que la ciutat ja existia en l'època de l'Imperi Romà, però quan realment va assolir una importància històrica cabdal fou durant la conquesta dels francs del territori conquerit pels àrabs, territori que es va anomenar la Marca Hispànica. La Seu d'Urgell va esdevenir cap del comtat d'Urgell durant els primers segles de la seva existència(S. VIII – S. XII). Aquesta importància va deixar com a petjada l'existència de la seu episcopal, vigent encara als nostre temps, amb la particularitat de ser també cap del que acabaria esdevenint estat, el Principat d'Andorra, amb tot el poder que això conferia al territori urgellenc.

Durant molts segles, la Seu, sense cap tipus de dubte, ha estat la ciutat del Pirineu més important a tots els nivells, però sobretot en població i riquesa. Fins i tot a la primera discussió sobre la creació de les províncies a l'estat espanyol es va plantejar que La Seu fos capital d'una província dels Pirineus. Malauradament, per circumstàncies històriques, això no va ser possible amb els perjudicis econòmics i, sobretot, d'infraestructures que encara es pateixen.

Però, a dia d'avui, com es troba la Seu d'Urgell? Per mirar l'estat actual de la ciutat, he utilitzat les dades de l'Institut d'Estadístiques de la Generalitat (Idescat) que ens poden donar un enfocament objectiu i una perspectiva oberta: la població, la renda familiar, el PIB i l'atur. Cal, també, comparar aquestes dades de La Seu amb les de les altres capitals de comarca de l'Alt Pirineu.

Si comencem a analitzar les dades de la renda familiar bruta, ens trobem el següent: la Seu d'Urgell, amb 13.000 euros de renda bruta, és la segona pitjor de l'Alt Pirineu,

MARICEL BLANCH

Les dades no enganyen. La Seu és la pitjor capital de comarca de l'Alt Pirineu i Aran pel que fa a PIB per habitant. El PIB local és de 20.500 euros per habitant (amb les últimes dades disponibles del 2016), molt lluny de les altres ciutats com Puigcerdà amb 23.600 €, Sort amb 24.000 € o Vielha amb 31.600 €.

Fent un resum de les dades que s'han exposat anteriorment, podem concloure que la nostra ciutat, la Seu, està a la cua en: atur, despoblació, renda familiar i PIB per habitant. És a dir, tots els indicadors econòmics que es poden analitzar són desfavorables.

Per tant, la gran pregunta que s'han de fer tots els ciutadans de la nostra ciutat és què volen que sigui La Seu en el futur.

La Seu viu un moment delicat de la seva llarga història. L'activitat econòmica és molt minsa i hi ha un estat d'ànim general pessimista entre els seus ciutadans. Malgrat això cal afirmar sense cap dubte que La Seu té futur, si es fan les coses bé. Té un potencial enorme a desenvolupar si hi ha un projecte de futur a llarg termini.

La seu i els urgellencs necessitem i ens mereixem nous projectes. Projectes clars de ciutat i, sobretot, il·lusions renovades per canviar la dinàmica actual.

Si em pregunto què vull que sigui la Seu en el futur, tinc molt clara la resposta: La Seu, capital del Pirineu. Amb aquest objectiu, cal que tots treballem per aconseguir-ho. ≡ Regidor de Compromís X La Seu

En base a les dades podem concloure que a nostra ciutat, la Seu, està a la cua en: atur, despoblació, renda familiar i PIB per habitant

Ja que parlem dels habitants, és molt important buscar una altra dada que concerneix directament a la gent: l'atur. Hem parlat de la renda familiar (ingressos) i de l'evolució de la població, però tothom estarà d'acord que si no hi ha feina no pot haver-hi ingressos i, és clar, no es pot fixar la població. Per tant, és una dada molt important a analitzar.

Si comparem les dades dels darrers 10 anys (2009-2018) on la situació econòmica global ha millorat lleugerament, constatem que la Seu es troba a la cua de creació de llocs de treballs, on només Tremp empitjora les dades. La Seu n'ha creat 66, que correspon a un 10,03% d'aug-

ment de llocs de treball. Ciutats com Puigcerdà, amb un 35,29%; Pont de Suert, amb un 36,97%; o Sort amb un 30,03%, superen àmpliament les dades de La Seu.

Per últim, i no menys important, cal analitzar una dada que complementarà el coneixement sobre l'evolució econòmica de La Seu: el PIB de la ciutat.

El PIB (Producte Interior Brut) és un índex que comptabilitza tot els béns i serveis que es produeixen en un territori durant un període determinat de forma monetària. De fet, a nivell pràctic, és l'indicador més important i més utilitzat per reflectir si una economia va bé.

Suma arriba a Andorra! Troba les botigues a les estacions de servei Shell.

MUNICIPIS SEGREGACIÓ

Edils i veïns a l'acte celebrat ahir per reclamar que Torà i Biosca passin al Solsonès.

Torà i Biosca exigeixen passar al Solsonès i els veïns, votar

Els alcaldes insisteixen a deixar la Segarra i passar a la comarca veïna || En un acte en què el públic va plantejar un referèndum

X. SANTESMASSES

| TORÀ | Els ajuntaments de Torà i Biosca exigeixen al Parlament una resposta a la demanda de deixar de pertànyer a la Segarra i passar a formar part del Solsonès. Segons l'alcalde de Torà, Magí Coscollola, "tot es troba en mans del que decideixi el Parlament, la passivitat del qual ha provocat un estancament del tema".

Tant Coscollola com l'alcalde de Biosca, Corneli Caubet, van convidar totes les formacions polítiques a prendre-hi partit.

Els edils van insistir en aquesta reivindicació en un acte obert al públic, durant el qual els veïns no es van acontentar amb escoltar: van prendre la paraula per reclamar més informació sobre per què canviar d'una comarca a

l'altra i sotmetre aquesta petició a un referèndum.

Durant l'acte va quedar patent la divisió d'opinions entre els veïns de Torà i de Biosca. Mentre que uns opinen que formar part de la comarca del Solsonès suposaria tenir més ajuts econòmics i serveis, d'altres pensen que fer-ho només suposaria passar de ser a la cua de la Segarra a ser a la cua del Solsonès. Fins i tot hi ha qui va apuntar com a alternativa la possibilitat d'impulsar la creació d'una nova comarca, amb la Vall del Llobregós com a marc territorial.

En les seues intervencions, alguns veïns van criticar també que el tema s'hagi impulsat de nou des dels consistoris sense informar ni tenir en compte el que en pensen els habitants dels dos municipis.

Diversos intents de segregar-se en l'última dècada

■ La reivindicació de segregar Torà i Biosca de la Segarra es va iniciar el març del 2010, quan Torà va iniciar un procediment de canvi de comarca per passar al Solsonès. Un mes més tard va fer el mateix Biosca. El tema va quedar apartat aquell any amb la llei de Vegueries, que va canviar el procediment d'adscripció. El 2014 la Generalitat va portar a Madrid les sol·licituds de Torà i Biosca per sotmetre-ho a consulta. Madrid s'hi va negar i va passar la decisió al Parlament.

JORNADES AIGÜES

Imatge de les jornades sobre regadius de Preixana.

Preixana té 30 ha de reg de suport en zepes

SEGRE TÀRREGA

| PREIXANA | Preixana compta amb una trentena d'hectàrees de cultius als quals arriba l'aigua del canal Segarra-Garrigues mitjançant reg de suport, ja que es troben en zona d'especial protecció per a les aus (zepa) i l'objectiu és anar incrementant-les. L'alcalde, Jaume Pané, va explicar que en aquestes 30 hectàrees s'han plantat ametllers, oliveres i vinya, "els cultius tradicionals que hi havia a Preixana abans de l'expansió

del cereal amb l'arribada de l'aigua del Canal d'Urgell, que s'ha de modernitzar per adaptar-se a les explotacions actuals".

Preixana té unes 2.000 hectàrees a la zona regable del Segarra-Garrigues si bé la meitat són totalment exclusives per la zepa i a la resta només pot arribar l'aigua amb reg de suport. Aquestes dades es van donar a conèixer a la vuitena edició de les jornades tècniques de Preixana.

La Seu redueix a la meitat la població de coloms

| LA SEU D'URGELL | La Seu d'Urgell ha reduït a gairebé la meitat la seua població de coloms en cinc anys i ho ha fet sense capturar-los, sinó mitjançant l'ús de tractaments anticonceptius per reduir-ne la proliferació. El consistori va puntualitzar que aquesta mesura només s'ha aplicat durant tres anys, ja que es va interrompre el 2017 i el 2018 durant les obres a la catedral, on habita la colònia més gran.

Més mocions contra l'abocador de Riba-roja

| LLEIDA | El grup d'Esquerra Republicana de Catalunya a la Diputació de Tarragona presentarà en el pròxim ple provincial una moció contra l'abocador industrial de Riba-roja. Val a recordar que la Diputació de Lleida i els consells del Segrià i Terres de l'Ebre han acordat també mocions de rebuig en les últimes setmanes.

MEDI AMBIENT DEJECCIONS RAMADERES

L'Estat se suma a utilitzar purins com a fertilitzant

| LLEIDA | El ministre d'Agricultura, Luis Planas, va afirmar ahir al Senat que el Govern espanyol prepara un paquet de mesures per a la "gestió integral" de fems i purins que planteja potenciar l'ús de dejeccions ramaderes com a fertilitzant. L'objectiu, va dir, és "contribuir a la millora ambiental, social i econòmica" sense que això "suposi un sobrecost afegit en l'activitat productiva". En resposta a una pregunta del senador d'ERC per

Lleida Miquel Àngel Estradé, el ministre va assegurar que "una correcta gestió dels purins és una oportunitat per reduir costos de fertilització i, en alguns casos, per ser utilitzats com a font d'energia".

L'aprofitament de purins i fems per reduir l'aportació de fertilitzants químics és una cosa que planteja des de fa anys la Generalitat a Catalunya, si bé fins ara només s'ha implementat de forma parcial.

MUNICIPIS SUBMINISTRAMENTS

L'oposició de Puigverd de Lleida demana un ple sobre la qualitat de l'aigua

| PUIGVERD DE LLEIDA | L'oposició de Puigverd de Lleida (Alternativa per Puigverd, Moviment d'Esquerra i l'edil no adscrita) demana un ple per debatre sobre la "mala" qualitat de l'aigua. Gerard Peiró, d'AxP, va explicar que "fa dos setmanes ens vam trobar que no hi havia pressió a l'aigua i vam començar a veure una espècie de capa blanca als filtres", per la qual cosa demanen "un ple per saber realment què passa".

Benjamí Bosch (Moviment d'Esquerra) va apuntar que demanen "explicacions sobre com s'ha gestionat l'aigua potable i per què han tardat tant a explicar-ho als veïns".

Josep Maria Capdevila, responsable de la unitat d'aigües de la Diputació, va dir que anàlisis periòdiques en els últims mesos conclouen que l'aigua és apta per al consum i que la capa blanca (provocada per un microorganisme a la bassa

on hi ha la captació) "no és cap perill per a la salut pública". L'alcalde, Josep Solsona, va dir que convocarà una reunió amb els veïns una vegada tinguin tota la informació. Així mateix, responsables del manteniment de la potabilitzadora i del tractament de l'aigua van assegurar que han desinfectat el dipòsit i la xarxa de distribució i divendres s'aplicarà un tractament per eliminar la capa blanca.

TRIBUNALS SENTÈNCIA

Absolen un exedil d'injúries a l'alcalde de Cervera

L'Audiència considera que Mateu Figuerola està emparat per la llibertat d'expressió || Li demanaven una multa de 8.400 €

A.G.B.

| CERVERA | Mateu Figuerola, exregidor de Plataforma per Catalunya a l'ajuntament de Cervera, ha estat absolt d'un delictes d'injúries a l'alcalde de la capital de la Segarra, Ramon Royes, que el va denunciar per uns articles en els quals l'acusava de prevaricació i corrupció. L'Audiència de Lleida ha ratificat la sentència del jutjat penal 3 de Lleida i ha desestimat el recurs presentat per Royes. El tribunal determina que "les expressions crítiques" que va fer Figuerola "queden emparades per les llibertats d'expressió i informació, en les quals no només poden tenir cabuda les crítiques inofensives o indiferents, sinó també aquelles altres que puguin molestar, inquietar o disgustar". Als articles, publicats el 2013 a les revistes *La Paeria de Cervera* i *La Veu de la Segarra*, Figuerola es referia a l'alcalde com a "xulet", "limitadet" i "el rei dels pufos", i l'acusava d'"amençar i mentir als ciutadans per afavorir els seus interessos personals" en uns projectes urbanístics (la instal·lació d'uns supermercats) que podrien beneficiar terrenys de familiars.

L'alcalde de Cervera, que exercia l'acusació particular, va sol·licitar que Mateu Figuerola fos condemnat per un de-

Imatges d'arxiu de Mateu Figuerola i Ramon Royes.

«EL REI DELS 'PUFOS'»
L'exregidor es va referir a l'alcalde com a "xulet", "limitadet" i «el rei dels 'pufos'»

licte d'injúries a una multa de 8.400 euros i que l'indemnitzés amb 12.000 euros. Fiscalia i defensa van demanar-ne l'absolució. En el judici, Mateu Figuerola, que va negar les injúries, va afirmar que "portar aquest cas als tribunals ha estat una pèrdua de temps". Per la seua part, l'advocat de

Ramon Royes va considerar que Figuerola "el va acusar de tràfic d'influències, prevaricació i corrupció per tenir interessos personals. Va fer unes acusacions que van més enllà de la crítica política i el va vilipendiar públicament".

Per la via civil

La sentència ja és ferma i no es pot recórrer. Tanmateix, el tribunal afegeix que l'absolució no impedeix que "en el seu cas puguin exercir-se les accions civils encaminades a la protecció de l'honor, la qual cosa en tot cas ha de quedar al marge del procés penal".

TRÀNSIT SINISTRALITAT

BOMBERS DE LA GENERALITAT

Vista del vehicle accidentat ahir a Bellver de Cerdanya.

Salva la vida al caure amb el cotxe per un desnivell de 150 metres a Bellver

| BELLVER DE Cerdanya | Una conductora va salvar ahir la vida després de caure el seu vehicle per un desnivell d'uns 150 metres a Bellver de Cerdanya. Segons van informar els Bombers de la Generalitat, l'avís es va rebre a les 9.20 hores al registrar un turisme una sortida de via en un camí asfaltat que uneix els nuclis de Cortàs i Éller. La conductora va perdre el control del vehicle i va caure per un desnivell d'uns 150 metres. Fins a la zona es van desplaçar dos dotacions de Bombers, els Mossos i el SEM, que van evacuar la conductora ferida lleu a l'hospital de Puigcerdà.

D'altra banda, un motorista va resultar ferit greu ahir en una col·lisió amb un tractor a Sant Martí de Riucorb. L'accident va tenir lloc a les

14.53 hores a la carretera LV201 i el motorista, un home de 62 anys, va ser evacuat amb una cama fracturada a l'hospital Arnau de Vilanova. Així mateix, una altra persona va resultar ferida en una col·lisió entre dos vehicles a l'avinguda Tàrraga de Guissona. El ferit va ser evacuat a l'hospital d'Igualada. A Mollerussa es va registrar una altra col·lisió entre dos turismes en la qual no hi va haver danys personals.

Per altra banda, el conductor de 40 anys ferit en un aparatos accident dilluns a Montanui estava ahir ingressat a Urgències de l'Arnau. L'home va ser evacuat en estat greu després de caure un bloc de gel sobre el seu vehicle quan circulava per l'N-230.

SUCESSOS FUNERAL

ITMAR FABREGAT

Desenes de persones donen l'últim adéu a Núria Borràs a les Borges

| LES BORGES BLANQUES | Desenes de persones, entre familiars i amics, es van congregar ahir a l'església de les Borges Blanques per donar l'últim adéu a

Núria Borràs, que va morir dissabte a la matinada després de caure amb el cotxe al canal de Seròs. La seua recerca va mobilitzar prop de 400 voluntaris

i va omplir les xarxes socials de missatges de suport. A l'institut Manuel de Montsuar, on era professora, li van retre dilluns un sentit homenatge.

Coll de Nargó exigeix un canvi a Bombers

| COLL DE NARGÓ | L'alcalde de Coll de Nargó, Martí Riera, ha enviat una carta al conseller d'Interior, Miquel Buch, per exigir solucions immediates davant la falta d'efectius i material que ha portat els Bombers, tant funcionaris com voluntaris, a la mobilització. Segons l'alcalde, aquesta situació posa en risc no només la comarca sinó tot Catalunya i planteja la necessitat de modificar el model. La setmana passada, els Bombers voluntaris van entregar les claus d'una quinzena de parcs de les comarques lleidatanes, entre els quals el de Coll de Nargó, mentre que els funcionaris continuen sense fer hores extra.

Acusat d'agredir la seua filla a Andorra

| ANDORRA LA VELLA | La Policia andorrana va arrestar diumenge un home de 62 anys per presumptament haver agredit la seua filla en un habitatge al Pas de la Casa. Així mateix, una parella de 25 i 28 anys va ser detinguda dissabte per agredir-se mútuament en un domicili a la capital de Principat.

Incendi en una xemeneia d'una casa a la Seu

| LA SEU D'URGELL | Els Bombers de la Generalitat van treballar ahir en l'extinció d'un incendi que es va originar a la xemeneia d'un habitatge a la Seu d'Urgell. Els serveis d'emergències van rebre l'avís cap a les vuit de la tarda després que es veiés sortir fum de la teulada d'un habitatge. Finalment, el foc només va afectar el tub de la xemeneia i no va fer malbé ni la teulada ni l'habitatge. Els Bombers van dur a terme una revisió de la xemeneia.

BÀSQUET COPA DE LA REINA

El Cadí ven cent abonaments i contractarà un autocar

Organitzarà el viatge si l'equip es classifica per disputar la semifinal de dissabte

X. PUJOL

| LA SEU D'URGELL | El Cadí la Seu ja ha venut prop d'un centenar d'abonaments per a la Copa de la Reina de bàsquet, que es disputarà a Vitòria del 28 de febrer al 3 de març, quan només fa una setmana que va obrir el període de venda. A més, té constància que una quarantena més d'aficionats, majoritàriament afins a la jugadora navarresa Irati Etxarri, exjugadora de l'Araski i ara al Cadí, adquiriran el seu abonament o entrada pel seu compte, de forma que s'espera que, com a mínim, l'equip de Bernat Canut estarà acompanyat per uns 150 seguidors en el seu històric debut davant l'equip amfitrió.

El club va posar a la venda el pack de localitats el 29 de gener passat en dos modalitats. Una primera al preu de 50 euros, que inclou tota la Copa de la Reina i el preu de la qual a taquilla és de 85 euros, i una altra

de 45 euros, que inclou la jornada de dijous, en la qual juga el Cadí, dissabte (semifinals) i diumenge (final).

Per als que no viatgin a Vitòria i vulguin seguir el debut coper de les urgellenques, el Sedis Bàsquet instal·larà una pan-

DEBUT HISTÒRIC

L'equip, que mai no ha participat en el torneig del KO, estarà acompanyat per uns 150 seguidors

talla gegant al Palau d'Esports. En el cas que es classifiqui per disputar una de les semifinals de dissabte, en què s'enfrontaria al guanyador del duel entre el Girona i el València, el club contractaria un autocar per viatjar el mateix dia del partit. El període s'obriria tot just acabar el duel de quarts.

Les urgellenques debutaran davant de l'amfitrió, l'Araski.

OLIMPISME

Andorra vol participar en el Pirineus-Barcelona

| BARCELONA | El Govern d'Andorra ha mostrat la seua predisposició a participar en el projecte Pirineus-Barcelona per poder acollir uns Jocs Olímpics i Paralímpics d'Hivern del 2030. Així ho van transmetre ahir al secretari general de l'Esport, Gerard Figueras, en el marc d'una jornada de treball a l'estació de Soldeu.

FUTBOL SALA

La gran actuació del porter de Brasil frena Espanya

| MADRID | La selecció brasilera de futbol sala va derrotar l'espanyola per 1-3 en el segon partit del desafiament amistós que va mesurar els dos camps del món al Wi-Zink Center de Madrid davant de 10.000 espectadors, gràcies a una sensacional primera part i a la parades del porter Guita, salvador dels sud-americans en el segon assalt.

NATACIÓ ABUSOS SEXUALS

Denuncien per abusos un entrenador

L'exnadadora Mireia Corachán acusa l'ara president del CN l'Hospitalet, Jordi Lorca

AGÈNCIES

| L'HOSPITALET | L'exnadadora Mireia Corachán demanarà per abusos sexuals el que va ser el seu entrenador, Jordi Lorca, ara directiu de la Federació Catalana de Natació i president del CN l'Hospitalet des del 2012. A la demanda podria afegir-se alguna altra esportista, segons les fonts de l'entorn de la demandant.

Corachán, de 35 anys, va pa-

tir els denunciats abusos quan era menor edat, fa 18 anys. "El que sento ara no ho canvio per res del món. Em sento alliberada. Si tot això serveix per conscienciar la resta de víctimes, fenomenal. Jo he tingut molta por i vergonya. Ho he ocultat divuit anys, però quan la gent em diu ara com de valenta sóc per haver-ho denunciat, em reconforta", va indicar l'exnadadora.

D'altra banda, Corachán va

revelar alguns dels episodis que va haver de viure. "Estàs dreta, et fa baixar fins que et toquis els peus i se't posa darrere. I tu no-

CESSAMENT

La federació l'ha fet fora de la seua junta i la directiva del club ha dimitit en bloc per forçar eleccions

tes el seu paquet al teu cul. I fas un pas endavant i et diu que no passa res, que, si no, no et puc estirar", va explicar en aquest sentit la nadadora.

Les revelacions de Corachán han provocat que la Catalana relegués Lorca com a president del comitè de natació de la junta i que la directiva de l'Hospitalet dimitís en bloc, una decisió que força l'obertura de noves eleccions a l'entitat.

BÀSQUET

L'espanyol detingut en un partit de l'NBA paga la fiança

| MADRID | Adrián Montero Mato, l'espanyol que va ser detingut durant el partit de l'NBA Miami Heat-Bulls, ja és a Espanya després d'haver pagat una fiança de 10.000 dòlars imposada pel jutjat, que l'acusa de diversos delictes. Montero, que va passar gairebé 48 hores al calabós, va ser emmanillat i tret del pavelló per la força abans de passar a disposició judicial.

SEGRE et regala un Sant Valentí de pel·lícula!

Sortegem una estada romàntica per celebrar-ho en parella.

Sopar íntim, allotjament en habitació de luxe i lliure accés al wellness a l'Hotel El Castell de Ciutat.

Un lloc per enamorar-se!

EL CASTELL DE CIUTAT
HOTEL RESTAURANT WELLNESS
La Seu d'Urgell
www.hotelcastell.com
973 350 000

Omple la butlleta i envia-la a SEGRE (c/ del Riu, 6 de Lleida)
Ref.: Sant Valentí. Tens temps fins al 12 de febrer del 2019

Nom i cognoms _____
DNI _____ Edat _____ Telèfon _____
Adreça _____ E-mail _____
Població _____
El nom del guanyador el publicarem el dijous, 14 de febrer a les xarxes socials.

CINE PROTAGONISTES

“La nominació al Goya va ser un premi”

El lleidatà Xavi Font, establert a Galícia, va optar dissabte al guardó per la banda sonora de la cinta ‘La sombra de la ley’ || “Vaig viure la gala a Sevilla com un èxit”, assegura el músic de Bellpuig

J.B.

| SANTIAGO DE COMPOSTELA | “I el guanyador del Goya a la millor música original és...” El músic lleidatà Xavi Font (Bellpuig, 1972) va seguir amb intens nerviosisme aquest moment dissabte passat, a la gala dels principals premis del cine espanyol celebrada a Sevilla. El seu nom era un de quatre nominats en aquesta categoria, com a autor al costat de Manuel Riveiro de la banda sonora de la pel·lícula *La sombra de la ley*, de Dani de la Torre. “No tenia gaires esperances, però vaig viure ser-hi com un èxit”, va assegurar a SEGRE aquest músic i compositor lleidatà establert des de fa

DE LA BANCA A LA MÚSICA

El músic de Bellpuig va abandonar el seu treball a la banca a Lleida per viure de la seua passió, la música

El músic i compositor lleidatà Xavi Font, establert des de fa uns anys a Santiago de Compostel·la.

anys a Santiago de Compostel·la, que va veure com el Goya se'l va emportar finalment Olivier Arson per *El reino*. “Dir això sembla un tòpic, però ja va ser un premi ser nominat perquè es tracta d'una categoria especialment difícil, amb molt bons competidors, entre ells Alberto Iglesias, nominat tres vegades als Oscars”, va explicar Font. Per al compositor lleidatà no era la primera vegada. El

2010 també va ser finalista al Goya, en aquell cas per la cançó principal del film *Agallas*, que cantava a la cinta l'actor Hugo Silva. Feia poc que havia deixat la seua professió de directiu de banca a Lleida, que va exercir durant dos dècades, ja que “de forma paral·lela havia començat a compondre música per al cine i no podia compatibilitzar les dos ocupacions”. I és que per a Xavi Font la música sempre ha

sigut la seua passió, des que a mitjans dels anys 80, en plena adolescència, va formar part a Lleida del grup musical Malos Tiempos, en el qual tocava la bateria Antoni Gorgues, l'impulsor de l'actual festival MUD, Músiques Disperses. “Guanyem el premi del concurs pop rock Ciutat de Lleida”, va recordar amb nostàlgia. Però al final va decidir fer el salt. “Vaig deixar una zona de confort, el treball

a la banca, perquè si volia viure de la música havia de fer aquest pas.” Una dècada després, no li ha anat malament amb una trajectòria en la qual ha combinat treballs per a cine, telesèries i també per a espots televisius (Pascual, Bezoya, La Caixa). “El treball en publicitat és una tasca d'*entretorns*; el cine en canvi és més laboriós, pots tardar quatre o cinc mesos per a una banda sonora”, va afegir.

La seua pròxima estrena al juny, la sèrie ‘Hierro’, de Movistar +

■ Estar nominat al Goya també significa més projectes. Xavi Font ho sap i no para. El proper mes de juny Movistar + estrenarà la sèrie *Hierro*, protagonitzada per Candela Peña i Darío Grandinetti i per a la qual el lleidatà ha compost la música original. *Hierro* també es projectarà de forma simultània pel canal cultural públic europeu ARTE. I ara mateix ultima la producció executiva de la pel·lícula *Todo lo que arde*, del gallec Oliver Laxe. “La música és omnipresent en tot el cine, gairebé és un poder fàctic”, va assenyalar amb satisfacció sobre el seu treball, que va més enllà de la composició. “Som músics però també cineastes, perquè la música afecta també la narració de la pel·lícula, l'acabat que es dona a la producció”, va remarcar el músic lleidatà, que també va col·laborar amb el seu amic Carles Porta en la postproducció de la pel·lícula *Segon Origen*.

ART EXPOSICIÓ

El cromatisme pop de l'artista madrileny Fincias, a Lleida

Inaugura demà a Le Petit Atelier

| LLEIDA | L'artista i il·lustrador madrileny José Luis García Fincias inaugurarà demà dijous (19.30 h) a la galeria comercial Le Petit Atelier de Lleida (al carrer Amsterdam, a Balàfia) l'exposició *The Inside of Outside*, “un viatge a través del color i les formes, mitjançant una pintura que convida a mirar dins d'un mateix”. La mostra podrà visitar-se en aquesta sala lleidatana fins al 4 de març.

Fincias ha exposat en els últims anys en galeries d'art de tot Espanya i a l'estranger, en ciutats com Nova York, Miami, Londres, París, Brussel·les, Berlín, Milà, Roma, Estocolm,

El madrileny Fincias inaugura demà a Le Petit Atelier de Lleida.

Singapur, Hong Kong, Tòquio i Porto. L'artista defineix el seu treball com a “cridaner, colorista, enèrgic i passional”. En aquest sentit, Fincias explica que “busco provocar una reacció emotiva en l'espectador a través d'una pinzellada alliberada, potent i plena de matèria. Amb un toc pop”. De fet, l'ar-

tista reconeix que “procedeix del món de la il·lustració i la publicitat, per això la meua pintura té influències del pop art, l'street art, el hip-hop..., amb un concepte visual directe i ple de força”. Fincias afegeix que “el meu art és còmode d'entendre o de veure, tracta de l'alegria de mirar la pintura”.

Conferència audiovisual d'Albert Bayona al Funatic

| LLEIDA | La sala Screenbox Funatic de Lleida acollirà demà dijous (19.00 h) una conferència de l'artista lleidatà Albert Bayona titulada *Everything is a remix*, amb projeccions de treballs audiovisuals de diversos autors, com ell mateix, elaborats a partir de material recopilat o reciclat de cine i internet. La xarrada és una activitat paral·lela de l'exposició *Els Marges. Produccions afectives, polítiques i estètiques de dins i fora d'un territori*, que pot veure's fins al 24 de febrer al Centre d'Art Contemporani la Panera.

Cicle sobre arqueologia al Museu de Lleida

| LLEIDA | El Museu de Lleida acollirà el dimarts 12 de febrer (19.00 h) una conferència sobre la recuperació de la Cuirassa, el call de Lleida, a càrrec d'arqueòlegs de la Paeria. Serà la primera cita d'un cicle de xarrades sobre intervencions arqueològiques recents a les comarques de Lleida, que inclourà jaciments prehistòrics al Pirineu o excavacions a Tàrraga.

La comèdia ‘Perduts’, de Ramon Madaula, a la Seu

| LA SEU D'URGELL | El Teatre Guiu de la Seu d'Urgell acollirà demà (21.00 h, 10 €/8 €) la comèdia *Perduts*, de Ramon Madaula, amb Xavier Bertran (Lo Cartanyà) i Jordi Coromina.

Alejandro Sanz i Nicky Jam llancen un ‘single’ junts

| SAN JUAN | Alejandro Sanz publicarà demà a través de les xarxes el *single* *Back in the city*, amb el reguetoner nord-americà d'origen porto-riqueny i dominicà Nicky Jam.